

RAPPORT

VOLD I NÆRE RELASJONER OG FOREBYGGING I ASKER, BÆRUM OG LIER

MENON-PUBLIKASJON NR. 25/2024

Av Simen Pedersen, Ida Ljøgdott von Hanno og Iselin Kjelsaas

Forord

På oppdrag for Asker, Bærum og Lier Krisesenter har Menon Economics utredet den samfunnsøkonomiske kostnaden av vold i nære relasjoner i kommunene Asker, Bærum og Lier, samt belyst samfunnsverdien av senterets forebyggende innsats.

Prosjektet har vært ledet av Simen Pedersen, med Ida Ljøgodt von Hanno som prosjektmedarbeider. Iselin Kjelsaas har vært aktiv kvalitetssikrer. Arbeidet er gjennomført i perioden fra desember 2023 til februar 2024.

Vår kontaktperson hos Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier har vært Lene Margrethe Walle.

Vi takker Asker, Bærum og Lier Krisesenter for et spennende og viktig oppdrag!

Februar 2024

Simen Pedersen
Prosjektleder
Menon Economics

Innhold

SAMMENDRAG	3
1 BAKGRUNN, PROBLEMSTILLINGER OG METODE	6
1.1 Samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner i Norge	6
1.2 Forebygging av vold i nære relasjoner	7
1.3 Problemstillinger	8
1.4 Metode	8
1.5 Definisjon av vold i nære relasjoner	9
2 KRISESENTERET I ASKER, BÆRUM OG LIER	10
2.1 Overordnet om senteret	10
2.2 Likeverdig tilbud for alle	10
2.3 Tilbudet til senteret	11
2.4 Arbeidsmetoder	12
2.5 Brukere av senteret	14
2.6 Kostnader og finansiering av senteret	15
3 FOREBYGGENDE ARBEID VED SENTERET	17
3.1 Informasjonsarbeid mot ansatte i hjelpeapparatet	17
3.2 Oppfølging i reetableringsfasen	18
3.3 Forebygging rettet mot voldsutøver	19
3.4 Samarbeid med andre instanser	19
3.4.1 Utstrakt samarbeid med politiet	19
3.4.2 Samarbeid med frivillige organisasjoner	20
3.5 Uttalte kriterier for godt forebyggende arbeid	20
4 SAMFUNNSKOSTNADER AV VOLD I NÆRE RELASJONER I 2021	22
4.1 Kostnader inkludert i beregningene	22
4.2 Metodikk for å komme fra nasjonale tall til lokale tall	23
4.3 Antall anmeldte lovbrudd relatert til vold i nære relasjoner	23
4.4 Samlede kostnader av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier	26
4.5 Kostnader av vold i nære relasjoner på kommunalt nivå	26
5 OPPSUMMERING OG DISKUSJON	28
5.1 Forventet fordeling av samfunnsøkonomiske kostnader	28
5.2 Senterets arbeid kan redusere kostnadene av vold i nære relasjoner	29
5.3 Potensielle gevinster som følge av forebygging ved senteret	31
6 REFERANSELISTE	33

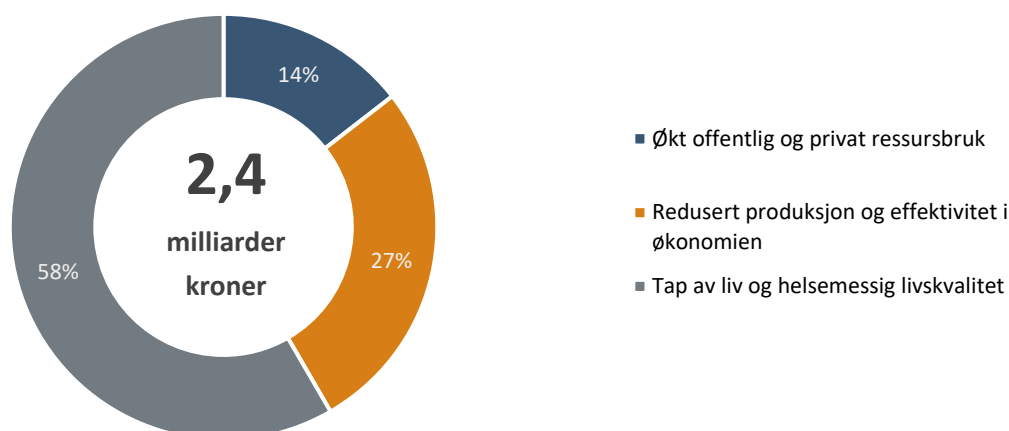
Sammendrag

Vold i nære relasjoner er et stort samfunnsproblem. Vi finner at de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i forventning utgjorde 2,4 milliarder kroner for 2021. Av de tre kommunene, bærer Bærum kommune i forventning de største samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner, med 1,2 milliarder kroner i 2021. Tilsvarende for Asker og Lier er 1,0 og 0,2 milliarder kroner i 2021. Vårt forventede anslag bygger på en rekke forutsetninger og er derfor usikkert. Basert på nasjonale vurderinger fra Pedersen mfl. (2023a), anslår vi at det er 80 prosent sannsynlighet for at den samfunnsøkonomiske kostnaden av vold i nære relasjoner for de tre kommunene samlet utgjorde mellom 2,0 og 2,9 milliarder kroner i 2021. Ved å se på kostnaden på lokalt nivå introduseres usikkerhet knyttet til lokale variasjoner. Konsekvensen kan være at usikkerheten er større enn vi har hatt grunnlag for å tallfeste. I beregningene har vi benyttet straffelovens definisjon av «nær relasjon». Denne definisjonen ekskluderer blant annet kjærestereelasjoner, nære venner og storfamilie fra nær relasjon og anses å være en snever definisjon. Dersom vi hadde lagt til grunn en videre definisjon, ville vårt samlede kostnadsanslag for vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i 2021 vært høyere enn tallene vi presenterer.

Den samlede kostnaden av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier for 2021 er anslått til 2,4 milliarder kroner

Vi anslår at de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i forventning utgjorde 2,4 milliarder kroner i 2021. Vi har valgt å kategorisere kostnadene av vold i nære relasjoner i tre overordnede kostnadskategorier: offentlig og privat ressursbruk, produksjons- og effektivitetstap og redusert livskvalitet. Dersom vi antar at kostnadene fordeler seg likt på de ulike kostnadskategoriene samlet i de tre kommunene som for nasjonalt nivå, får vi fordelingen vist i Figur A. Gitt disse forutsetningene anslår vi at tap av liv og helsemessig livskvalitet utgjør 58 prosent av den samlede samfunnsøkonomiske kostnaden.

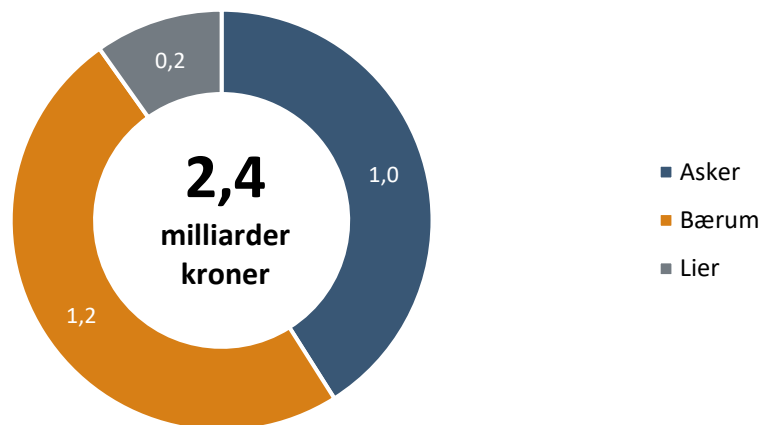
Figur A Forventede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i 2021

Blant de tre kommunene er kostnadene av vold i nære relasjoner størst i Bærum

Av de tre eierkommunene anslår vi at Bærum kommune i forventning har de største samlede samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner, med 1,2 milliarder kroner i 2021. Andelen av de samlede kostnadene av vold i nære relasjoner som kan knyttes til Asker, Bærum og Lier, er henholdsvis 41, 49 og 10 prosent. Gitt forutsetninger om omfang av vold, får vi fordelingen av kostnader som vist i Figur B.

Figur B Forventede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner fordelt etter kommunene Asker, Bærum og Lier i 2021

Voldsforekomst målt som antall anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner per 1 000 innbyggere for Asker er anslått til 0,7. Tilsvarende for Bærum og Lier er henholdsvis 0,62 og 0,59. Funnene indikerer at forekomsten av vold i nære relasjoner er noe høyere i Asker, sammenlignet med Bærum og Lier, målt i antall anmeldelser per 1 000 innbyggere. Forskjellene er imidlertid relativt små.

Forebygging av vold i nære relasjoner kan redusere kostnadene

Det er bred enighet om at forebygging er bra. Våre resultater, og spesielt det faktum at samfunnsproblemet er stort, utløser spørsmålet om forebygging av vold i nære relasjoner bør prioriteres høyere enn det gjøres i dag. Både nasjonalt og kommunalt er det en rekke tjenester/sektorer som arbeider med forebygging mot vold i nære relasjoner. Forebygging kan skje på mange ulike måter og forutsetter ofte samarbeid og samhandling mellom ulike tjenester. Det er nylig vedtatt nye samarbeidsbestemmelser i 14 velferdstjenestelover med krav om samarbeid på system- og individnivå, med bakgrunn i Prop. 100 L (2020–2021). Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier er et eksempel på en institusjon som målrettet yter interkommunal forebyggende innsats mot vold i nære relasjoner. Den forebyggende innsatsen til senteret omfatter både konkrete målrettede tiltak lokalt, men også arbeid for å etablere og styrke rammer som skal sikre koordinert og samordnet forebygging på tvers av sektorer og kommunegrenser. Fremtredende i den lokale forebyggingen ved krisesenteret i Asker, Bærum og Lier er opplysnings- og informasjonsarbeid gjennom foredragsaktivitet rettet mot ansatte i statlig og kommunalt hjelpeapparat. Et sentralt tema i foredragene til hjelpeapparatet dreier seg om å ansvarliggjøre instansene i arbeidet mot vold i nære relasjoner, gjennom bevisstgjøring av tjenesteapparatets roller sett i lys av lovverket den respektive tjeneste må forholde seg til. Klarhet rundt lovverk og roller mellom tjenestene kan bidra til å avklare og justere forventninger til hverandre, og bidra til å finne nye metoder å samhandle på slik at tjenestene sammen kan bidra til en mer helhetlig innsats mot vold i nære relasjoner. Informasjonsarbeidet bidrar også til økt

kompetanse om vold, som igjen kan bidra til å avdekke og avverge vold i nære relasjoner. Den forebyggende innsatsen ved senteret kan potensielt gi store verdier. Senteret kan påvirke kostnadene ved vold i nære relasjoner på ulike måter – ved å redusere sannsynligheten for at vold oppstår, redusere sannsynlighet for at videre vold skjer og/eller redusere de negative konsekvensene som følge av vold. Jo tidligere en klarer å forhindre at vold utøves og påfører skade, jo større er de potensielle gevinstene.

1 Bakgrunn, problemstillinger og metode

Vold i nære relasjoner representerer et omfattende samfunns- og folkehelseproblem. Gjennom en rekke internasjonale avtaler har norske myndigheter forpliktet seg til å beskytte befolkningen mot vold, overgrep og annen inhuman behandling. Frihet fra vold er en grunnleggende forutsetning for vekst og livsutfoldelse, og for å kunne leve gode liv. På dette grunnlaget ønsker Krisesentret i Asker Bærum og Lier en utredning av samfunnsøkonomiske konsekvenser av vold i nære relasjoner for de tre kommunene. Senteret ønsker også å synliggjøre hvordan forebygging ved krisesentret kan bidra til å dempe de negative konsekvensene av vold i nære relasjoner.

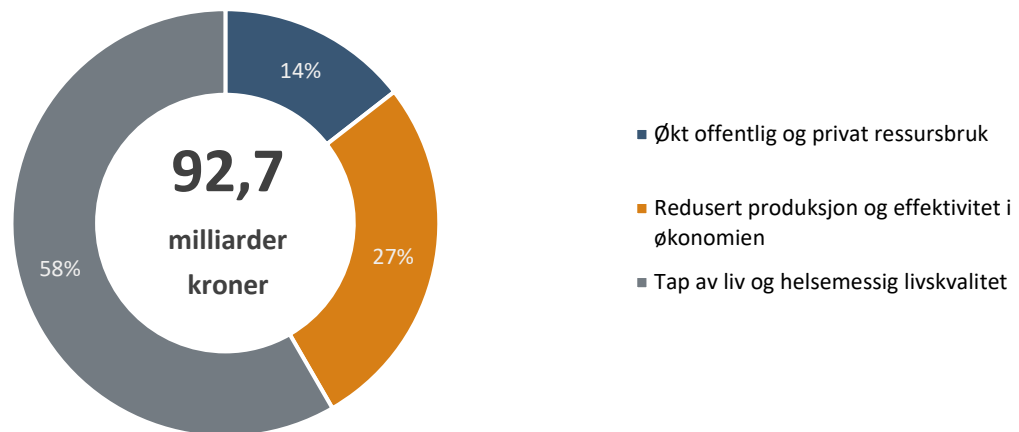
1.1 Samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner i Norge

Vold i nære relasjoner representerer et omfattende samfunns- og folkehelseproblem (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021). I 2023 utredet Menon Economics de samfunnsøkonomiske kostnadene som følge av vold i nære relasjoner på oppdrag for Justis- og beredskapsdepartementet. Rapporten ble brukt som bakgrunnsteppe i regjeringens Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle (Justis- og beredskapsdepartementet, 2023). I rapporten ble de samlede samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner i Norge anslått til 92,7 milliarder kroner for 2021 (Pedersen mfl., 2023a). Anslagene bygger på en rekke forutsetninger, som er usikre. Usikkerheten ble håndtert ved at alle usikre forutsetninger og kostnadskomponenter ble tildelt et lavt, middels og høyt anslag, hvor middelanslaget utgjorde det mest sannsynlige anslaget. Basert på trippelanslaget fant vi at det er 80 prosent sannsynlighet for at den samfunnsøkonomiske kostnaden av vold i nære relasjoner er på mellom 79,5 og 111 milliarder kroner i 2021.

Som nærmere diskutert i Pedersen mfl. (2023a), kan de samlede kostnadene av vold i nære relasjoner deles inn i tre overordnede kategorier: offentlig og privat ressursbruk, produksjons- og effektivitetstap samt redusert livskvalitet, se Figur 1-1. 58 prosent av de samlede samfunnsøkonomiske kostnadene bæres av innbyggerne som opplever vold, i form av tidlig død og svekket helsemessig livskvalitet. Konsekvensene av volden er anslått til et tap av nær 40 000 kvalitetsjusterte leveår fordelt på voldsutsatt, voldsutøver og pårørende. Dette tilsvarer et forventet samfunnsøkonomisk tap til en verdi av om lag 54 milliarder kroner i 2021. Videre anslås det at redusert produksjon og effektivitet hos voldsutsatt, voldsutøver og pårørende, som følge av vold i nære relasjoner, tilsvarer 25,2 milliarder kroner i 2021. Det vil si at Norges brutto nasjonalprodukt ville vært 0,8 prosent høyere i fravær av vold i nære relasjoner. Samlet offentlig og privat ressursbruk som samfunnet investerer for å forebygge, bekjempe og redusere de negative konsekvensene av vold i nære relasjoner er anslått til å utgjøre 13,4 milliarder kroner i 2021. Det utgjør 14 prosent av de samlede kostnadene knyttet til vold i nære relasjoner i Norge i 2021.

Figur 1-1

Forventede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Norge i 2021

Kilde: Pedersen mfl. (2023a), Menon Economics

Resultatene fra utredningen ble offentliggjort og overrakt Justis- og beredskapsdepartementet og presentert for krise- og incestsentre under Nok-paraplyen.¹ På bakgrunn av dette ønsket krisesenteret i Asker, Bærum og Lier nærmere kunnskap om kostnadene av vold i nære relasjoner for sine kommuner.

1.2 Forebygging av vold i nære relasjoner

Som nærmere diskutert i Pedersen mfl. (2023a), er det betydelige kostnader knyttet til vold i nære relasjoner, og flere ulike aktører som bruker ressurser på å forebygge og dempe konsekvenser av vold i nære relasjoner. Tema-tikken vold i nære relasjoner er for eksempel fremtredende i justis-, oppvekst- og helse- og omsorgssektoren. Kommunene er viktige aktører i forebygging og oppdagelse av vold i nære relasjoner, og i oppfølging av mennesker utsatt for vold. Blant annet når mange kommunale tjenester ut til hele barnebefolkningen, og utgjør arenaer der barn som utsettes for vold kan oppdages tidlig. Samtidig har kommunene ansvar for et stort spekter av tjenester, slik at arbeid mot vold – i hvert fall potensielt sett – kan skje mer helhetlig, og mennesker utsatt for vold kan få et godt og koordinert oppfølgingstilbud. Forebyggende arbeid i kommunene fremheves som sentralt i arbeidet mot vold i nære relasjoner i en rekke nasjonale planer som for eksempel opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle (Justis- og beredskapsdepartementet, 2023), samt den tidligere opptrappingsplanen mot vold og overgrep (2017–2021) (Barne- og likestillingsdepartementet, 2016), og handlingsplanen for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner (2021–2024) – Frihet fra vold (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021).

Det er en rekke kommunale tjenester der arbeid mot vold ikke nødvendigvis er en hovedoppgave for virksomheten, men hvor tjenesten likevel spiller en rolle i det forebyggende arbeidet. Dette gjelder blant annet barnehage, skole, barnevernet, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, hjemmetjenester eller tjenester i omsorgsbolig eller sykehjem, fastlegene, psykisk helse, rusarbeid og NAV-kontorene. Forebygging kan skje på mange ulike måter og forutsetter ofte samarbeid og samhandling mellom ulike tjenester. Det er nylig vedtatt nye samarbeidsbestemmelser i 14 velferdstjenestelover med krav om samarbeid på system- og individnivå, med bak-

¹ Stiftelsen Nok er paraplyorganisasjonen til landets sentre mot seksuelle overgrep.

grunn i Prop. 100 L (2020–2021). Forebygging og tidlig innsats er også sentralt i barnevernsreformen, som skal bidra til å styrke kommunenes arbeid med forebygging og tidlig innsats og samarbeid på tvers av sektorer. Menon Economics og NTNU Samfunnsforskning følgevaluerer barnevernsreformen i perioden 2021–2027, og forebygging og tidlig innsats var tema for statusrapporten i 2023².

Selv om det er enighet om at forebyggende arbeid er viktig for å forhindre eller redusere problemer, kan det være krevende å prioritere forebyggende arbeid. Dette har blant annet sammenheng med at forebyggende arbeid ofte er langsiktig og er vanskelig å måle effektene av. I tillegg tas gjerne gevinster av godt forebyggende arbeid i egen sektor ut i en annen sektor (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021). Ulike måter å definere og forstå forebygging på, og sammensatt innsats over tid, er også med på å gjøre det krevende å isolere og konkretisere ressursbruk knyttet til forebygging av vold i nære relasjoner, og å vurdere effekter av den forebyggende innsatsen. Det er behov for mer kunnskap om effekter av forebyggende innsats, blant annet relatert til vold i nære relasjoner.

1.3 Problemstillinger

Resultatene fra Pedersen mfl. (2023a) viser at samfunnsproblemet knyttet til vold i nære relasjoner er stort og at flere deler av norsk offentlig sektor har relativt lavt ressursbruk sett opp mot størrelsen på samfunnsproblemet. Funnene utløser spørsmålet om vold i nære relasjoner bør prioriteres høyere enn det gjøres i dag. Det er interessant å forstå hvilke muligheter det er for å forebygge vold i nære relasjoner og hvilken effekt de forebyggende tiltakene som kan iverksettes har på omfanget av vold i nære relasjoner. Asker, Bærum og Lier Krisesenter jobber blant annet med forebygging for å redusere samfunnsproblemet knyttet til vold i nære relasjoner. Senteret har bedt Menon Economics om å utrede kostnadene av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier og å belyse hvordan senteret jobber med forebygging og tidlig innsats i de tre kommunene. For å sette den forebyggende innsatsen som krisesenteret i Asker, Bærum og Lier gjør i sammenheng med samfunnskostnadene av vold i nære relasjoner, skal vi i rapporten svare ut tre konkrete problemstillinger:

1. Hvordan jobber Asker, Bærum og Lier Krisesenter med forebygging og tidlig innsats for å redusere samfunnsproblemet «vold i nære relasjoner»?
2. Hva var de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner for de tre kommunene samlet og hver for seg i 2021?
3. På hvilke måter kan Asker, Bærum og Lier Krisesenter påvirke kostnader relatert til vold i nære relasjoner?

1.4 Metode

Vi har benyttet ulike innfallsvinkler for å svare ut problemstillingene omtalt i kapittel 1.3. For å kartlegge hvordan krisesenteret jobber med tidlig innsats og forebygging har vi gjennomført gruppeintervju med ressurspersoner ved Asker, Bærum og Lier Krisesenter, og telefonintervju med familievoldskoordinator ved Oslo Politidistrikt enhet Vest. I tillegg har vi gjennomgått relevant offentlig tilgjengelig litteratur og dokumentasjon. Funnene fra intervjuene er videre benyttet til å belyse hvilken positiv innvirkning Asker, Bærum og Lier Krisesenter kan ha i form av reduksjon av fremtidige kostnader av vold i nære relasjoner.

---

² Rapporten kan leses [her](#).

For å anslå de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier har vi benyttet allerede eksisterende data. Utgangspunktet for beregningene er innsamlet data fra rapporten til Pedersen mfl. (2023a) som tok for seg samfunnskostnadene av vold i nære relasjoner på nasjonalt nivå. Anslagene på samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner for kommunene Asker, Bærum og Lier bygger derfor på aggregerte data innsamlet i forbindelse med denne rapporten.

1.5 Definisjon av vold i nære relasjoner

Vold i nære relasjoner kan forstås og defineres på flere måter. I vår analyse har vi lagt til grunn Isdal (2000) sin definisjon av vold, som sier:

«Vold er enhver handling rettet mot en annen person, som gjennom at denne handlingen skader, smerter, skremmer eller krenker, får den personen til å gjøre noe mot sin vilje eller slutte å gjøre noe den vil.»

I beregningene legger vi til grunn straffelovens definisjon av nær relasjon.³ Ifølge straffeloven § 9 første og fjerde ledd defineres de nærmeste som: ektefelle eller samboer, slektninger i direkte linje og søsken (og deres ektefeller/samboere), ektefellens/samboerens slektninger i direkte linje og søsken (og deres ektefeller/samboere), stesøsken og deres ektefeller/samboere, fosterforeldre og deres foreldre, fosterbarn og fostersøsken og forlovede. Det betyr at andre familierelasjoner (som onkler, tanter og svigerforeldre), kjæreste, nære venner og bekjente ikke defineres som en nær relasjon i vår analyse. Av dette følger det at deler av det som ofte kalles den æresrelaterte volden eller vold fra tillitspersoner ikke er medregnet. Implikasjonen av dette valget er at vi ender opp med lavere kostnader av vold i nære relasjoner enn man kunne ha endt opp med hvis man hadde valgt å legge til grunn en videre definisjon av «nære relasjoner».

Straffelovens definisjon av vold i nære relasjoner anses av forskere og personer som jobber med tematikken å være en snever definisjon. Til sammenlikning definerer Asker, Bærum og Lier Krisesenter nær relasjon som «*en som står deg nær*» (Bærum kommune, u.d.). Til forskjell fra straffeloven vil en slik definisjon også inkludere storfamilie, partner, kjærestereelasjoner, ekskjærestereelasjoner, venner og personer i husstanden som nære relasjoner. Konsekvensen av å legge til en videre definisjon ville vært at kostnadene av vold i nære relasjoner ville vært høyere enn tallene vi presenterer.

---

³ Vi har også beregnet kostnader av mishandling i nære relasjoner, jf. straffeloven §§ 282 og 283.

2 Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier

Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier er et gratis, lavterskel tilbud for personer som har vært utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Senteret yter hjelp til alle voksne, barn og deres pårørende i krisesituasjoner, og jobber for å synliggjøre og bekjempe vold i nære relasjoner. Sentralt ved senterets verdier er at senteret skal være et likeverdig tilbud for alle – uavhengig kjønn, alder og seksuell legning. For å oppnå likeverdig krisesentertilbud, jobber krisesenteret i Asker, Bærum og Lier for en felles forståelse av at det finnes ulike former for vold og at mangfoldet av ofre for vold i nære relasjoner favner bredt. Senteret finansieres av kommunale midler, og mottok i 2023 et samlet tilskudd på 12,1 millioner kroner.

2.1 Overordnet om senteret

Asker, Bærum og Lier Krisesenter er et kommunalt selskap som eies og driftes av Bærum kommune. Bærum er vertskommune for Asker og Lier. Krisesenteret gir akutt og kortvarig bistand til personer i krisesituasjoner ved å blant annet tilby døgnåpen krisetelefon, midlertidig botilbud og gratis samtaletilbud til personer som er eller har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Senteret jobber også for å synliggjøre og bekjempe vold i nære relasjoner, og utgjør en del av den kommunale forebyggende innsatsen for å bekjempe vold i nære relasjoner. I 2023 betjente krisesenteret i Asker, Bærum og Lier over 255 000 innbyggere.

Krisesenter er et kommunalt lovpålagt tilbud til personer som har vært utsatt for vold eller overgrep i nære relasjoner. Krisesentertilbudet er det primære spesialiserte beskyttelses- og hjelpetilbudet til utsatte for vold i nære relasjoner. I henhold til krisesenterloven § 2 har alle kommuner plikt til å sørge for et krisesentertilbud til voksne og barn utsatt for vold i nære relasjoner. Tilbudet skal ifølge loven omfatte midlertidig botilbud, dagtilbud, telefontilbud og oppfølging i reetableringsfasen. Utover kjerneoppgavene til krisesenteret, tilbyr senteret blant annet samtaletilbud for personer over 16 år utsatt for seksuelle overgrep. Samtaletilbudet inkluderer også personer som har vært utsatt for seksuelle overgrep som ikke faller inn under kategorien nær relasjon. Samtaletilbudet strekker seg utover det lovpålagte krisesentertilbudet, og fungerer som et supplement til offentlig hjelpeapparat for innbyggere utsatt for seksuelle overgrep i Asker, Bærum og Lier. Til tross for at krisesenteret ikke fungerer som et overgrepsmottak, kan oppgavene til instansene være sammenfallende, da brukere som oppsøker tilbudene kan oppleve tilgrensende problematikk.

I 2023 utgjorde driften av selskapet totalt 11,7 årsverk, fordelt på 17 ansatte. Av de ansatte jobber 15 i turnus, en som avdelingsleder og en som husholder.

2.2 Likeverdig tilbud for alle

Sentralt ved krisesenteret i Asker, Bærum og Lier sine verdier er at senteret skal være et likeverdig tilbud for alle. Dette innebærer at krisesentertilbudet må være tilpasset for å møte behovene til en bred og mangfoldig gruppe mennesker som opplever vold i nære relasjoner. Blant annet innebærer det en erkjennelse av at vold i nære relasjoner ikke er begrenset til et enkelt mønster eller en bestemt gruppe mennesker, men kan ramme individer uavhengig av kjønn, alder, etnisitet, sosioøkonomisk status, seksuell orientering eller annen identitet.

Et steg i å oppnå likeverdig krisesentertilbud for alle handler ifølge krisesenteret i Asker, Bærum og Lier om å erkjenne at volden kommer i mange former, og en forståelse for at målgruppen for vold i nær relasjon er en bred og mangfoldig gruppe. Det finnes mange former for vold, deriblant, psykisk, materiell, seksuell, latent, digital, økonomisk og materiell vold. Denne volden kan variere i intensitet, hyppighet og konsekvenser. Et likeverdig

krisesentertilbud må derfor ha kompetanse og ressurser til å adressere alle disse ulike formene for vold. Når det kommer til målgruppen for krisesenterfunksjonen, har fokuset tradisjonelt vært rettet mot kvinner som ofre for vold i nære relasjoner. Selv om kvinner i størst grad er utsatt for vold i nære relasjoner og seksuell vold (NKVTS, 2023), er det viktig at tilbudet ved senteret er tilpasset alle typer mennesker utsatt for vold i nære relasjoner – uavhengig av kjønn. Tilsvarende gjelder alder, etnisitet, funksjonalitet og seksuell legning. Med bakgrunn i bestemmelser i krisesenterloven, lov om pasient- og brukerrettigheter og lov om likestilling og forbud mot diskriminering, skal krisesentertilbudet i kommunene gjelde alle. Krisesentertilbudet må derfor utformes for å være inkluderende overfor behovene til disse forskjellige gruppene.

I arbeidet med et likeverdig tilbud for alle ofre for vold i nære relasjoner, har krisesenteret bedret tilbudet til menn. I 2021 bygget senteret om for å kunne huse både menn og kvinner på samme lokasjon, samtidig som de overholder kravet om adskilte boenheter, jf. krisesenterloven § 2 sjettede ledd. Omstruktureringen har resultert i at Asker, Bærum og Lier Krisesenter nå i større grad kan tilby likeverdige tjenester til brukere uavhengig kjønn. Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier opplever at en av de mest merkbare forbedringene er i tjenestetilbudet til barn av fedre som bor på krisesenteret. Tidligere var tilbudet til disse barna ofte avhengig av om de var med mor eller far. Etter at senteret huser både menn og kvinner på samme lokasjon, kan barna dra nytte av et mer helhetlig og likeverdig tilbud uavhengig av hvilken forelder de er med.

I 2023 ble Asker, Bærum og Lier Krisesenter ferdig sertifisert som regnbuefyrtårn. Regnbuefyrtårn representerer et kvalitetsmerke tildelt arbeidsplasser som har gjennomført kompetanseheving i kjønns- og seksualitetsmangfold og igangsatt tiltak for å fremme likeverdige tjenester og trygt arbeidsmiljø (FRI. Oslo og Viken, u.d.). Kvalitetsstempelet blir utstedt etter godkjenning av Skeiv kunnskap / FRI Oslo og Viken.

I Norge regnes vold i nære relasjoner som et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021). Ved å sette fokus på ulike former for vold og ved å adressere mangfoldigheten blant ofre av vold i nære relasjoner, kan krisesenteret i Asker, Bærum og Lier bidra til å løfte vold i nære relasjoner som et folkehelseproblem og dermed bidra til et mer likeverdig tilbud som bedre møter behovene til alle som er berørt av vold i nære relasjoner.

2.3 Tilbudet til senteret

Krisesenteret tilbyr en rekke tjenester til innbyggerne i Asker, Bærum og Lier som er eller har vært utsatt for vold i nære relasjoner, og deres pårørende. Alle tilbudene er uavhengig av voldsform.

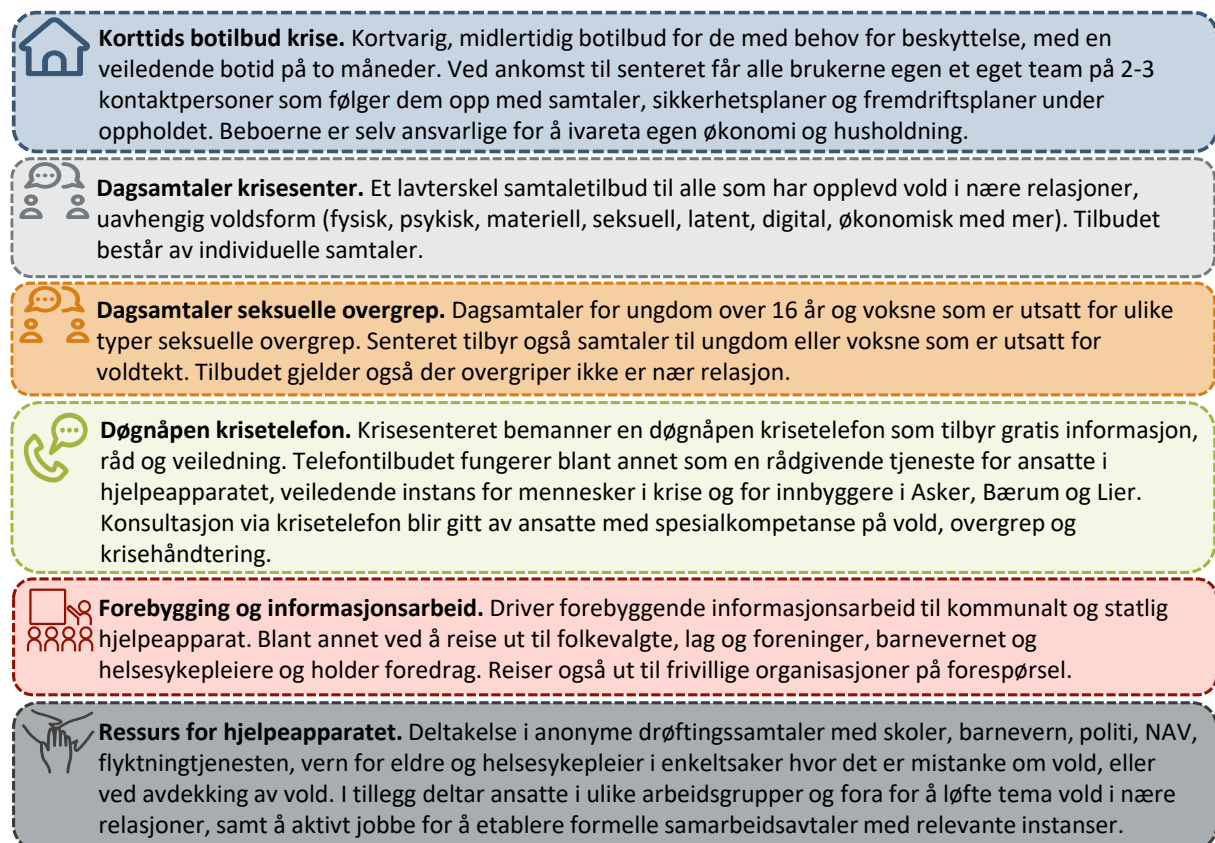
Tilbudet ved krisesenteret i Asker, Bærum og Lier inkluderer midlertidig botilbud for voksne og barn utsatt for vold i nære relasjoner med behov for beskyttelse. Botilbudet inkluderer tett oppfølging med ulike samtaler, kobling med relevante instanser og praktisk bistand. Krisesenteret tilbyr lavterskel samtaletilbud for voksne og barn utsatt for vold i nære relasjoner, gitt av ansatte med spesialkompetanse på vold i nære relasjoner. Individuelle samtaler tilbys også til personer utsatt for seksuelle overgrep. I saker med seksuelle overgrep, gjelder samtaletilbudet også for personer hvor overgriper ikke er av nær relasjon. I tillegg bemanner krisesenteret i Asker, Bærum og Lier en døgnåpen krisetelefon. Telefontilbudet fungerer både som en rådgivende tjeneste for ansatte i hjelpeapparatet, og som en veiledende instans for mennesker som opplever vold eller trusler om vold og for innbyggere i Asker, Bærum og Lier.

Krisesenteret spiller også en nøkkelrolle i å informere brukerne om egne rettigheter og muligheter. Blant annet bistår ansatte ved senteret beboere med hjelp til å kontakte aktuelle instanser i hjelpeapparatet, samarbeide med spesialisthelsetjenesten og andre for å sikre at hjelpetrequende får adekvat hjelp etter kontakten med krisesenteret. Brukere av senteret kan også få juridisk veiledning ved senteret. To ganger i uken kommer advokater

til kritesenteret som både dagbrukere og beboere kan benytte seg av. Den juridiske veiledningen går utenom gratistimene ved anmeldelse av vold. Ansatte ved kritesenteret gir også oppfølging i forbindelse med anmeldelser og rettssaker.

Arbeidet til Asker, Bærum og Lier Kritesenter inkluderer forebyggende arbeid, i form av opplysnings- og informasjonsarbeid utad. Informasjonsarbeidet dreier seg om å aktivt spre informasjon om vold i nære relasjoner til hjelpeapparatet og politikere. Tilbudet til Asker, Bærum og Lier Kritesenter, fordelt etter senterets hovedoppgaver, er illustrert i Figur 2-1.

Figur 2-1 Overordnet om tilbudet ved Asker, Bærum og Lier Kritesenter, fordelt etter seks hovedoppgaver

Kilde: Intervju Asker, Bærum og Lier Kritesenter

2.4 Arbeidsmetoder

Tilbudet til kritesenteret er spesialisert og sammensatt. Sentralt i måten senteret arbeider på er individuell tilrettelegging, hjelp til selvhjelp og sikkerhet.

Individuell tilrettelegging

Det finnes mange former for vold, og konsekvensene av å leve med vold eller trusler om vold over tid medfører en rekke ulike konsekvenser og reaksjoner som varierer fra person til person. For å møte hver enkelt brukers spesifikke behov, er tilbudet ved kritesenteret individuelt tilrettelagt, i henhold til lovens krav.

Mennesker som oppsøker kritesenteret, er ofte i akutt krise. Ved ankomst til senteret konsentrerer ansatte seg om å stabilisere situasjonen, vurdere voldens omfang og alvorlighetsgrad, og identifisere behovet for helsehjelp og mulige sikkerhetstiltak. Spesiell oppmerksomhet rettes mot eventuelle involverte barn. Dette krever

individuell tilpasning. Brukere ved senteret får tildelt et team for oppfølging, sikkerhets- og fremdriftsplaner. Her legges det stort fokus på hvordan volden påvirker psykisk og fysisk helse, og hvordan forebygge ny vold. Det er stor variasjon i brukernes behov, hvor behovene spenner fra emosjonell støtte og stabilisering, til informasjon om rettigheter og systemer, og praktisk hjelp som barnepass, opprettelse av et støtteapparat, eller midlertidig botilbud.

Hjelp til selvhjelp

Asker, Bærum og Lier Krisesenter arbeider hovedsakelig etter prinsippet «hjelp til selvhjelp». Hjelp til selvhjelp referer til en tilnærming om å yte støtte, veiledning og ressurser til den mottakende part for å styrke deres evne til å løse problemer, håndtere utfordringer og oppnå personlig utvikling. Målet er å gi personen verktøy, kunnskap og ferdigheter som gjør dem i stand til å bli selvstendige og i stand til å ta veloverveide valg, følge opp avtaler og samarbeid med andre instanser, og ivareta seg selv og sine barn etter at hjelpen opphører. Dette innebærer blant annet at ansatte og brukere sammen kartlegger brukernes utfordringer, behov og ressurser. Et konkret eksempel på hjelp til selvhjelp-metoden er når ansatte hjelper bruker med å lage plan for tiden etter utflytning. Ansvarliggjøring av bruker og hjelp til selvhjelp utgjør en viktig del av krisestøtten og senterets tilbud. Gjennom denne tilnærmingen sikrer krisesenteret i Asker, Bærum og Lier at brukerne ikke bare mottar umiddelbar hjelp, men også utvikler ferdighetene som trengs for å bygge et trygt og selvstendig liv etter oppholdet ved senteret.

Sikkerhet

Sikkerhet er et vesentlig aspekt i krisesentrenes arbeid mot vold i nære relasjoner og er ytterst nødvendig for å beskytte de utsatte fra ytterligere skade. Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier har derfor jevnlig oppfølging av sikkerhetsplaner, tydelige protokoller for utførelse av sikkerhetsplanene og sørger for at systemer og organisasjonen er motstandsdyktige (for eksempel gjennomgåtte ROS-rutiner med databehandlere). Ved ankomst til krisesenteret gjennomfører senteret blant annet en systematisk kartlegging av trusler eller beskyttelsesbehov for beboer og bruker. Dette er i henhold til krav i forskrift om fysisk sikkerhet i krisesentertilbudet. Et annet aspekt ved sikkerhetstiltakene inkluderer nøyaktig registrering av alle tidspunkt for beboeres ankomst og avgang til senteret. For å sikre en helhetlig støtte og beskyttelse for de utsatte, krever arbeidet samarbeid med ulike tjenester, inkludert politi og sosialtjenester. Dersom det er barn involvert, får barnet egen sikkerhetsplan og kartlegging. Ved samtykke fra forelder kan senteret opprette kontakt med andre instanser som skole, helsesykepleiere og fotballtrenere.

En vesentlig del av senterets sikkerhetsrutiner omhandler arkivering og dokumentasjon. Ansatte journalfører alle forhold, og arkiverer dokumenter til ubegrenset tid. Utover å være et direkte sikkerhetstiltak, kan utfyllende journalføring og arkivering være viktige kilder til informasjon i eventuelle rettsaker eller ved bearbeiding av traumer etter endt opphold ved senteret.

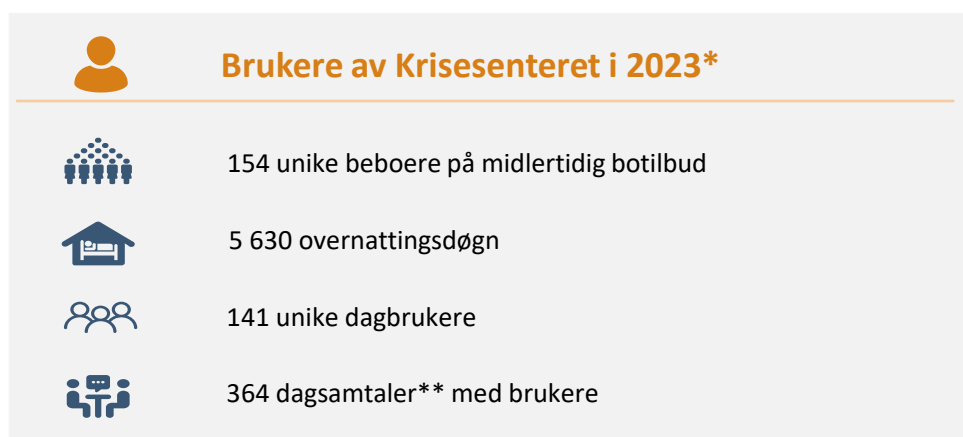
Miljøarbeid

Krisesenterets ansatte engasjerer seg aktivt i miljøarbeid for å støtte beboerne. Dette inkluderer organisering av ukentlige aktiviteter og å tilby uformelle samtaler og assistanse i fellesområdene. En sentral del av de ansattes rolle er å observere brukernes atferd, utenfor de planlagte samtalene. Dette innebærer å vurdere brukernes generelle velvære, observere interaksjonen mellom barn og foreldre, og muligheter for personlig vekst. Gjennom disse observasjonene fokuserer de ansatte på å fremme en følelse av trygghet og støttende fellesskap, samtidig som de er oppmerksomme på og klar til å håndtere eventuelle utfordringer som måtte oppstå. Fellesarealene tilrettelegger også for at beboere selv kan igangsette ønskelige aktiviteter. Det blir også arrangert julefeiring, påskefrokost og markeringer av bursdager i regi av senteret.

2.5 Brukere av senteret

Krisesenteret representerer primært et tilbud til voksne og barn som bor i Asker, Bærum eller Lier. Krisesenteret disponerer per dags dato 12 rom, med mulighet for utvidelse til 14 rom til kvinner, og 2 rom, med mulighet for utvidelse til 3 rom, til menn. Til sammen har senteret 35 sengeplasser (pluss ekstraserger). Avdelingene for menn og kvinner er avskjermet fra hverandre, med adskilte innganger.

Figur 2-2 Statistikk over aktiviteten ved Asker, Bærum og Lier Krisesenter i 2023

*Som følge av at brukere av krisesenteret har lov til å reservere seg fra registrering, er det reelle antall brukere høyere enn hva som fremkommer i statistikken. **Dagsamtaler inkluderer samtaler med brukere på dagsbesøk og enesamtaler over telefon. Kilde: Oversendte data fra Asker, Bærum og Lier Krisesenter

I 2023 hadde krisesenteret 154 unike beboere på midlertidig botilbud (66 barn og 88 voksne)⁴, 141 unike dagbrukere (1 barn og 140 voksne) og 5 630 overnattingsdøgn. 38 prosent av voksne unike beboere har vært bruker eller hatt kontakt med et krisesenter tidligere. Majoriteten av brukerne som kommer til krisesenteret har vært utsatt for psykisk og/eller fysisk vold. I underkant av halvparten (43 prosent) av beboerne på senteret var barn, som kom i følge med en forelder. Majoriteten av de voksne beboerne (60 prosent) var fra Bærum kommune. Videre hadde 57 prosent av de voksne brukerne foreldre som var født i utlandet. Majoriteten av de voksne brukerne samlet er kvinner (90 prosent av beboere og 94 prosent av dagbrukere). 33 prosent av beboerne oppgir at de har vært utsatt for overgrep i en periode på over fem år.

Blant senterets beboere er det en vesentlig større andel med mindre sosialt nettverk og lavere sosioøkonomisk status sammenlignet med dagbrukerne ved senteret. Av voksne som benytter seg av dagtilbudet oppgir 22 prosent å motta en form for stønad, trygd eller pensjon, mens tilsvarende for beboere ligger på 36 prosent. Det er også større andel av dagbrukere i jobb sammenlignet med andel beboere i jobb, med henholdsvis 62 og 39 prosent som oppgir å være i jobb (inkl. fulltid og deltid). At beboere i større grad enn dagbrukere har mindre sosialt nettverk, kan også ha sammenheng med at andel brukere med foreldre født i utlandet er høyere for beboere enn for dagbrukere.

Det har vært en vesentlig ending i aktivitetsnivået ved senteret de siste årene. Utviklingen i antall beboere ved krisesenteret tyder på et økt behov for midlertidig botilbud, hvor antall beboere (unike voksne og barn) har økt med 47 prosent over perioden 2021 til 2023 (fra 105 unike beboere i 2021, til 154 unike beboere i 2023). Samtidig har varigheten på oppholdene for beboerne økt. Samlet antall overnattingsdøgn har økt med over 70 prosent

⁴ Enkelte av beboerne hadde flere opphold i løpet av 2023.

over samme periode (fra 3 291 døgn i 2021, til 5 630 døgn i 2023). For dagbrukere har utviklingen pekt i motsatt retning, hvor antall unike brukere (voksne og barn) har hatt en reduksjon på 20 prosent, fra 176 unike brukere i 2021, til 141 unike brukere i 2023. For krisesenteret i Asker, Bærum og Lier er antall beboere og liggedøgn for 2023 på et rekordhøyt nivå. Økningen i antall beboere og varigheten på opphold bør sees i sammenheng med økt press i boligmarkedet. Flere av beboere opplever en kombinasjon av lite sosialt nettverk, lav sosioøkonomisk status og behov for egen bolig. Økte renter og priser kan gjøre det mer krevende å finne egen bolig, og kan være en årsak til at antall liggedøgn på senteret har økt. I tillegg konkurrerer beboere med behov for egen bolig med kommunens prioriteringer på andre områder, som for eksempel ukrainske flyktninger, sykehjem osv. Det er verdt å presisere at koronapandemien også kan være en del av forklaringen på vesentlig økning i aktivitetsnivå fra 2021 til 2023.

2.6 Kostnader og finansiering av senteret

På bakgrunn av at krisesenteret er en kommunal lovpålagt oppgave, finansieres senterets primærtjenester av kommunale midler. I 2023 mottok senteret et samlet tilskudd på 12,1 millioner kroner.

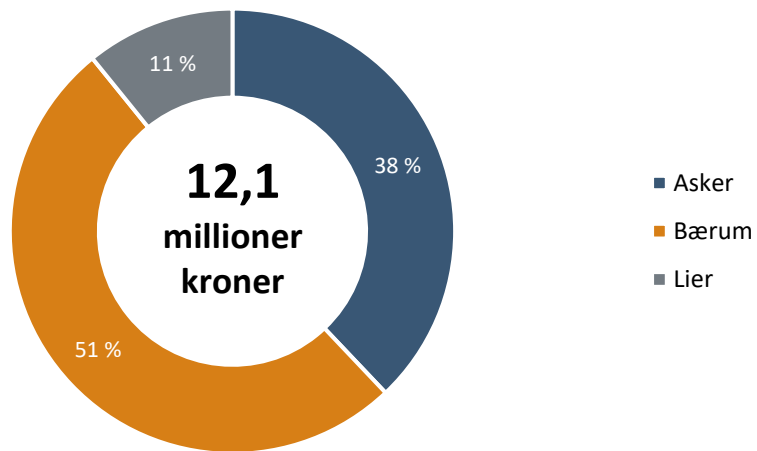
Dersom vi ser kostnadene i sammenheng med total folkemengde i kommunene senteret dekker, finner vi at Asker, Bærum og Lier Krisesenter har en gjennomsnittlig kostnad på 43 kroner per innbygger (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, 2022). Sammenlignet med resten av krisesentrene, har krisesenteret i Asker, Bærum og Lier den laveste kostnaden per innbygger for krisesentertilbud. Landets krisesentre hadde i gjennomsnitt en kostnad per innbygger på 113 kroner. Det kan være flere forklaringer på at krisesenteret i Asker, Bærum og Lier har lavere gjennomsnittskostnader per innbygger enn resten av landet. Uten å ha undersøkt årsakene til forskjellene nærmere, kan en forklaring på lavere kostnad bety at omfanget av vold i nære relasjoner er lavere i Asker, Bærum og Lier enn hva som er normalt i Norge. En annen forklaring kan være at krisesenteret har flere innbyggere å dele senterets kostnader på, og derav lavere kostnad per innbygger. At gjennomsnittskostnaden per innbygger i Asker, Bærum og Lier er lavere enn for resten av landet, kan også indikere at krisesenteret i Asker, Bærum og Lier drifter mer kostnadseffektivt enn andre krisesentre.

Kommunene fikk det helhetlige økonomiske ansvaret for krisesentertilbudet etter endringer i krisesenterloven i 2009, og fra 2010 gikk det tidligere statlige tilskuddet inn i rammetilskuddet til kommunene. Siden Asker, Bærum og Lier Krisesenter er et samarbeid mellom flere kommuner, finansieres senteret av de tre kommunene. Fordelingen av midler fra de ulike kommunene avhenger av antall innbyggere som krisesentertilbudet rettes mot. For Asker, Bærum og Lier Krisesenter er alle innbyggerne fra de tre kommunene omfattet i tilbudet og inngår dermed i beregningen av finansieringsmidler fra kommunene. Basert på innbyggertall står Asker, Bærum og Lier for henholdsvis 38, 51 og 11 prosent av utgiftsdekningen ved senteret, se Figur 2-3.

Figur 2-3

Fordelingen av kommunale midler til krisesenteret i Asker, Bærum og Lier for 2023

Kilde: Oversendte tall fra krisesenteret i Asker, Bærum og Lier for 2023

3 Forebyggende arbeid ved senteret

Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier jobber forebyggende mot vold i nære relasjoner. Det forebyggende arbeidet er særlig rettet mot det kommunale hjelpeapparatet. Gjennom blant annet foredragsaktivitet og målrettet informasjonsarbeid yter senteret en betydelig innsats for at hjelpeapparatet og kommunene skal få økt bevissthet og kunnskap om vold i nære relasjoner. Asker, Bærum og Lier Krisesenter anslår at nesten en firedel av totale årsverk ved senteret kan knyttes til forebyggende arbeid i 2023. Anslaget tilsvarer 2,7 årsverk av totalt 11,7 årsverk.

Begrepet forebygging kan forstås på mange ulike måter. Asker, Bærum og Lier Krisesenter definerer sitt forebyggende arbeid som informasjonsarbeid rettet mot ansatte som jobber i hjelpeapparatet og frivillige organisasjoner, samt oppfølging av utsatte brukere i reetableringsfasen. I dette kapittelet vil vi derfor ta utgangspunkt i krisesenterets egen definisjon av forebyggende arbeid for å beskrive senterets forebyggende innsats.

3.1 Informasjonsarbeid mot ansatte i hjelpeapparatet

En sentral del av den forebyggende innsatsen til krisesenteret i Asker, Bærum og Lier handler om å være synlig for hjelpeapparatet i kommunene. Dette gjøres hovedsakelig gjennom opplysnings- og informasjonsarbeid til instanser som kan være i kontakt med barn, voksne eller pårørende som har vært utsatt for vold i nære relasjoner. Formålet med informasjonsarbeidet er å avdekke og forebygge vold i nære relasjoner. Målet til krisesenteret er at alle ansatte i Asker, Bærum og Lier kommune skal være klar over senterets eksistens og funksjon, og på den måten kunne veilede personer med behov for beskyttelse, råd eller veiledning, eller deres pårørende, videre til krisesenteret.

Asker, Bærum og Lier Krisesenter sitt opplysnings- og informasjonsarbeid består i hovedsak av foredrag. Foredragene fra senteret gjøres gratis og holdes på forespørsel. Følgelig er det opp til ulike aktører i eierkommunene å be om foredrag fra senteret. Majoriteten av foredragene etterspørres av ansatte i hjelpeapparatet. Dette inkluderer blant annet skoler, barnehager, barnevern, helsesykepleiere, NAV, fysioterapeuter og voksenopplæring for nyankomne flyktninger, men også frivillige organisasjoner, kommunepolitikere eller andre relevante aktører.

Foredragene holdes i regi av instansen som ønsker foredrag og er tilpasset den enkelte yrkesgruppe og deres brukergruppe. Gjennomgående tema i foredragene er informasjon om krisesentertilbudet, om vold i nære relasjoner og hvordan avdekke og forebygge vold i nære relasjoner sett fra instansens rolle og tjenester. I tillegg er krisesenteret i Asker, Bærum og Lier opptatt av å hjelpe ulike instanser med å forstå hverandres roller og tjenester, sett i lys av lovverket den respektive tjeneste må forholde seg til.

Gjennom presentasjon, dialog, historier og filmer om vold i nære relasjoner, får deltakerne blant annet opplæring i hvordan de kan observere og gjenkjenne tegn og signaler fra sin brukergruppe som kan indikere at de utsettes for vold i nære relasjoner. Her er forståelse av ulike former for vold vesentlig. Deltakerne informeres også om hvordan håndtere bekymringer ved vold i nære relasjoner, samt hvilke plikter instansene har. Foredragene kan også ta en mer praktisk innretning hvor man øver på å stå i ulike typer samtaler og spørsmålsstillinger. På denne måten skal personer som jobber med innbyggerne i kommunene kunne opparbeide seg verktøy og strategier for å snakke om vold i nære relasjoner, og bli bedre rustet til å avdekke og melde fra om vold i nære relasjoner.

En sentral del av krisesenterets forebyggende arbeid dreier seg om å ansvarliggjøre instansene i arbeidet mot vold i nære relasjoner, gjennom bevisstgjøring av tjenesteapparatets roller sett i lys av lovverket den respektive

tjeneste må forholde seg til. Hjelpeapparatet må forholde seg til mange lover og regler, og utførelsen av regelverket kan fremstå som komplekst. Slik det påpekes i regjeringens Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028), skal ansatte i hjelpeapparatet som møter voldsutsatte vurdere ulike regelverk knyttet til informasjonsdeling. Dette inkluderer taushetsplikten, som forbyr deling av opplysninger, opplysningsretten, som tillater det, og opplysningsplikten, som krever det. Reglene er viktige og ofte sentrale i utøving av offentlige tjenester. Samtidig kan reglene også fremstå som kompliserte og i noen tilfeller virke motstridende. Dersom for eksempel politi og hjelpeapparatet unnlater å dele informasjon med hverandre av hensyn til for streng tolkning av regelverket, kan viktig informasjon bli utelatt og det kan bli vanskelig å opparbeide et helhetlig bilde av situasjonen. Dette kan videre bidra til at alvorlige voldshendelser ikke blir avdekket og at volden fortsetter. For eksempel kan bevisstgjøring rundt ulike instansers roller og mandat kan være viktig i arbeidet med å avdekke vold mot barn og unge, og i bekymringsaker for barnevernet. Det står derfor sentralt for krisesenteret i Asker, Bærum og Lier å bevisstgjøre hjelpeapparatet og informere om hvordan ulike instanser er omfattet av avvergeplikt, taushetsplikt, opplysningsrett og opplysningsplikt (meldeplikt). Med andre ord tar krisesenteret under foredragene en rolle som tolk av regelverket den gjeldende instansen står overfor.

I løpet av 2023 gjennomførte krisesenteret i Asker, Bærum, og Lier omfattende informasjonsarbeid ut i kommunene, med rundt 50 foredrag for ulike kommunale instanser, inkludert helsesykepleiere, ansatte på helsestasjoner, fysioterapeuter, NAV-kontorer og flyktningtjenester. Krisesenteret arrangerte også konferansen «du må tro det for å se det» for 220 ansatte i hjelpeapparatet og markerte FNs «#16 days»-kampanje ved å lyssette en rekke kommunale bygg og broer, samt arrangere utstillingen «hvis klær kunne snakke». Krisesenteret har engasjert seg i å spre informasjon til andre grupper, blant annet ved å holde foredrag for innvandrere på voksenopplæring og for studenter ved VID - Vitenskapelige Høgskole i Oslo, hvor de har informert om senterets tilbud og holdt foredrag om problematikken rundt vold i nære relasjoner. Videre har senteret bidratt med kunnskapsbaserte råd om vold i nære relasjoner i beredskapsplaner og høringer, og holdt tett dialog med kommunepolitikere rundt hvordan aktørene best kan samarbeide for brukere ved krisesenteret. For å nå ut med informasjon til innbyggere jobber senteret også jevnlig for å publisere artikler i lokalaviser.

Ved å tilby foredrag og tilstedeværelse i kommunene, bidrar senteret til å øke bevissthet og kunnskap rundt ansatte i kommunenes forståelse av vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. I tillegg synliggjør senteret seg som en ressurs en kan få hjelp og støtte fra ved behov.

3.2 Oppfølging i reetableringsfasen

Forebygging av vold kan skje på flere nivåer, og tiltakene kan settes i verk før eller etter at vold har oppstått. Utover forebyggingstiltak før vold inntreffer, har krisesenteret i Asker, Bærum og Lier flere tiltak for å stoppe pågående vold, forebygge gjentakelse av vold og hindre ytterligere vold. En del av dette dreier seg om å dempe de negative konsekvensene av vold i nære relasjoner etter at vold har funnet sted, blant annet ved å bistå brukere av senteret i reetableringsfasen. I reetableringsfasen bistår ansatte voksne brukere med å planlegge og orientere seg om behov, mål og ønsker om fremtiden. Oppfølging av brukere i reetableringsfasen er lovpålagt av krisesenterloven § 2. En vesentlig del av beboerne på krisesenteret har behov for ny bolig. For flere beboere vil derfor boligsøk være et sentralt tema i reetableringsfasen. Ved behov vil ansatte hjelpe bruker gjennom prosessen med å søke om bolig, følge til visninger, samtidig som de gir brukeren kunnskap om hvordan man navigerer i det private leiemarkedet. Dette styrker brukerens evne til selv å finne og sikre et trygt hjem etter utflytting fra krisesenteret.

Oppfølging og bistand i reetableringsfasen inkluderer også hjelp til nyetablering, utarbeidelse av sikkerhetsplaner som brukeren selv kan implementere for å forebygge ny vold, samt hjelp til å komme i kontakt med aktuelle

hjelpeinstanser i kommunen som brukerne måtte trenge bistand fra (for eksempel NAV, barnevern, helsevesen, fastlege, advokat osv.).

3.3 Forebygging rettet mot voldsutøver

Forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner er ikke utelukkende arbeid rettet mot ofre av vold. Tilbud som hjelper voldsutøver med å bryte mønstre av vold kan også anses som forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner.

Siden 2021 har krisesenteret i Asker, Bærum og Lier sammen med Oslo Politidistrikt enhet Vest jobbet med å realisere et nytt konsept for å håndtere vold i nære relasjoner – omvendt krisesenter. Prosjektet søker å utforske mulighetene for etablering av et omvendt krisesentertilbud, bestående av botilbud, samtaletilbud, samvær med barn i trygge omgivelser og bistand til å kontakte det kommunale hjelpeapparatet. I situasjoner hvor voldsutøver og voldsoffer bor i samme husstand med barn og det foreligger besøksforbud, er tanken at voldsutøver flytter ut til eget botilbud på omvendt krisesenter, i stedet for at voldsutsatte og eventuelle barn må forlate hjemmet sitt for å søke sikkerhet (Hvaal, 2021). Her skal voldsutøveren få tak over hodet og samtidig motta behandling, terapi og samtaler. Konseptet omvendt krisesenter kan på mange måter minne om omvendt voldsalarm, som går ut på å flytte byrden som følge av volden over på voldsutøver istedenfor voldsoffer. Samlet sett tilbyr omvendt krisesenter en innovativ tilnærming til problemet med vold i nære relasjoner, ved å både opprettholde stabilitet for den voldsutsatte og samtidig adressere voldsutøvers behov for rehabilitering og endring.

Prosjektplan for å prøve ut omvendt krisesenter er klart, men er ikke realisert. Prosjektet har politisk vilje, men mangler økonomiske midler.

3.4 Samarbeid med andre instanser

Samarbeid med andre aktører spiller en viktig rolle i krisesenterets forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner.

3.4.1 Utstrakt samarbeid med politiet

Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier har over lang tid hatt et veletablert samarbeid med Oslo Politidistrikt enhet Vest. Samarbeidet er ikke forankret i en formell samarbeidsavtale eller gjennom fastsatte samhandlingsmøter, men har utviklet seg til en varig relasjon gjennom felles forståelse av hvordan tjenestene kan komplementere hverandre i sitt arbeid mot vold i nære relasjoner. Relasjonsbygging mellom familievoldskoordinatoren i politiet og ansatte på krisesenteret har vært avgjørende for det gode samarbeidet.

Samarbeidet omfatter både kontakt mellom ansatte i politidistriktet og krisesenteret, og mellom ansatte i politidistriktet og brukere ved krisesenteret.

Informere hverandre om sine tjenester og roller. Politiet og krisesenteret holder jevnlig foredrag for hverandres ansatte hvor de utveksler kunnskap om sine respektive tjenester. Kunnskapsutvekslingen bidrar blant annet til å bedre forståelsen av hverandres roller og mandat, men også til relasjoner/nettverksbygging mellom ansatte ved de to tjenestene. Kjennskap til tjenestene og til ansatte ved tjenestene senker terskelen for å ta kontakt. At både tjenestene og personene bak tjenestene kjenner hverandre godt, har stor betydning for hvordan og hvor mye de klarer å bruke hverandre, særlig når det kommer til å bistå hverandre i veiledningssammenhenger. Politiets familievoldskoordinator er av stor betydning for opprettholdelsen av det tette samarbeidet med krisesenteret og er personlig tilgjengelig for krisesenterets ansatte ved behov. Tilgjengelighet for ansatte kan være nyttig

dersom det er behov for å diskutere konkrete saker eller gjøre vurderinger knyttet til for eksempel brukers sikkerhet. Samarbeidet er også nyttig for politiet ved at krisesenteret ved mistanke om fremtidig vold varsler politiet. Dette kan være aktuelt dersom bruker drar hjem til eller flytter tilbake til voldsutøver.

Være tilgjengelige for brukere og beboere ved krisesenteret. Politiet gjennomfører flere veiledningssamtaler og oppfølginger ved krisesenteret. Samarbeidet mellom instansene bidrar til å gjøre politiets tjenester lettere tilgjengelig for brukere av senteret. Dette dreier seg særlig om råd og veiledning fra politiet til bruker.

Samarbeid om utvikling av tiltak for personer som utøver vold. Krisesenteret og Oslo Politidistrikt enhet Vest samarbeider om å realisere det forebyggende tiltaket omvendt krisesenter rettet mot voldsutøver, se kapittel 3.3 for beskrivelse av tiltaket.

3.4.2 Samarbeid med frivillige organisasjoner

Krisesenteret har samarbeid med flere frivillige organisasjoner som har tiltak eller tjenester rettet mot beboere, blant annet:

- **Røde Kors Leksehjelp.** Røde kors har faste frivillige som ukentlig tilbyr leksehjelp til barna som bor på krisesenteret.
- **Røde kors barnehjelp** har aktiviteter for barn ukentlig med faste frivillige. De har også helgeaktiviteter etter behov.
- **Røde Kors Hverdagsvenn.** I reetableringsfasen kan beboere søke om å få støtte etter at de har flyttet ut av krisesenteret. Gjennom Hverdagsvenn får man en fast støtteperson som man kan snakke med, som kan hjelpe til med praktiske ting eller lignende. Konkret utforming av tiltaket avhenger av behovet til personen.
- **Asker og Bærum Quiltelag** lager blant annet toalettmapper og tepper som de donerer til senteret.
- **Rotary Asker** har donert sanitetsartikler og andre toalettsaker.
- **Gateenglene** donerer iblant brød og gaver.

I tillegg til bidrag fra frivillige organisasjoner, er det med jevne mellomrom donasjoner i form av klær, leker og gaver. Eksempelvis pleier senteret ved juletider å få pakker til beboerne, både fra initiativer og innsamlingsaksjoner på Facebook, andre privatpersoner og fra organisasjoner.

3.5 Uttalte kriterier for godt forebyggende arbeid

Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier fremhever særlig fire elementer som viktige for å sikre godt forebyggende arbeid:

Nettverksbygging/samarbeid på tvers av hjelpeapparatet. Samarbeid med andre aktører spiller en viktig rolle i krisesenterets forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner. Informasjonsarbeid og synlighet ut til ulike instanser i kommunene er en stor del av arbeidet. Krisesenteret har mange samarbeidspartnere, og opererer både med formelle og uformelle samarbeidsavtaler. Samarbeid med andre tjenester skal bidra til å sikre målrettet koordinering mot vold i nære relasjoner. Samarbeidsavtalene inkluderer ulike tjenester i kommunen og tilhørende hjelpeapparat, blant annet Distriktpsikiatrisk senter (DPS), politiet, NAV, familievernkontor, barneverntjenester, flyktingetjenester og andre relevante ressursavdelinger i kommunen. I tillegg har senteret kontakt med VID – den vitenskapelige høgskole ved Oslo hvor senteret informerer studenter om krisesenter-tilbudet og om vold i nære relasjoner. Krisesenteret tar også årlig imot sosionomstudenter fra VID.

I regjeringens Opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028) – Trygghet for alle, fremheves krisesentertilbudets samarbeid med andre tjenester som vesentlig i beskyttelsen av volds- og overgrepsutsatte.

Helhetlig tilnærming. Samordning og samarbeid på tvers av ulike sektorer, forvaltningsnivåer og aktører gjør det mulig å ta en helhetlig tilnærming til forebygging. Dette innebærer at man ser på vold i nære relasjoner som et samfunnsproblem som krever innsats fra ulike områder, som helsevesenet, utdanningssystemet, rettsvesenet, barnevernet og frivillige organisasjoner. Ved å samarbeide kan man koordinere tiltak på tvers av disse områdene og jobbe mot felles mål for å forebygge vold og overgrep. I tillegg kan samarbeid mellom ulike aktører bidra til å styrke identifiseringen av risikofaktorer og tidlige tegn på vold og overgrep.

Forventningsavklaring om roller og mandat. Effektivt forebyggende arbeid mot vold i nære relasjoner krever samarbeid og gode relasjoner mellom tjenestene i hjelpeapparatet. En kritisk komponent i dette samarbeidet er gjensidig forståelse og realistiske forventninger til hverandres roller og tjenester, sett i lys av lovverket den respektive tjeneste må forholde seg til. Det er derfor viktig med kunnskapsutveksling om hverandres tjenester, der man hjelper hverandre til å forstå hverandres rammer og begrensninger slik de er definert i relevant lovverk. For eksempel må helsesykepleiere handle i henhold til bestemmelser i helsepersonelloven, mens barnevernet styres av barnevernsloven, og politiet plikter å følge straffeloven. Som følge av ulike lovverk tjenestene i hjelpeapparatet må forholde seg til, har tjenestene ulike roller når det kommer til mandat, operasjonelle rammer og juridiske begrensninger overfor voldsopfre og voldsutøver.

Et mål med kunnskapsutveksling mellom tjenestene er å skape tillit til hverandre, justere forventninger og sammen bidra til en mer helhetlig innsats mot vold i nære relasjoner.

Forankret samarbeid er viktig for fremtidig drift av senteret. Krisesenteret finansieres av kommunene Asker, Bærum og Lier. Tett og forankret samarbeid med eierkommunene er derfor viktig for å sikre drift og videreutvikling av senterets tjenester. En del av dette handler om at politikere ser betydningen av samarbeidet og har informasjon om senterets bidrag av å forebygge vold i nære relasjoner.

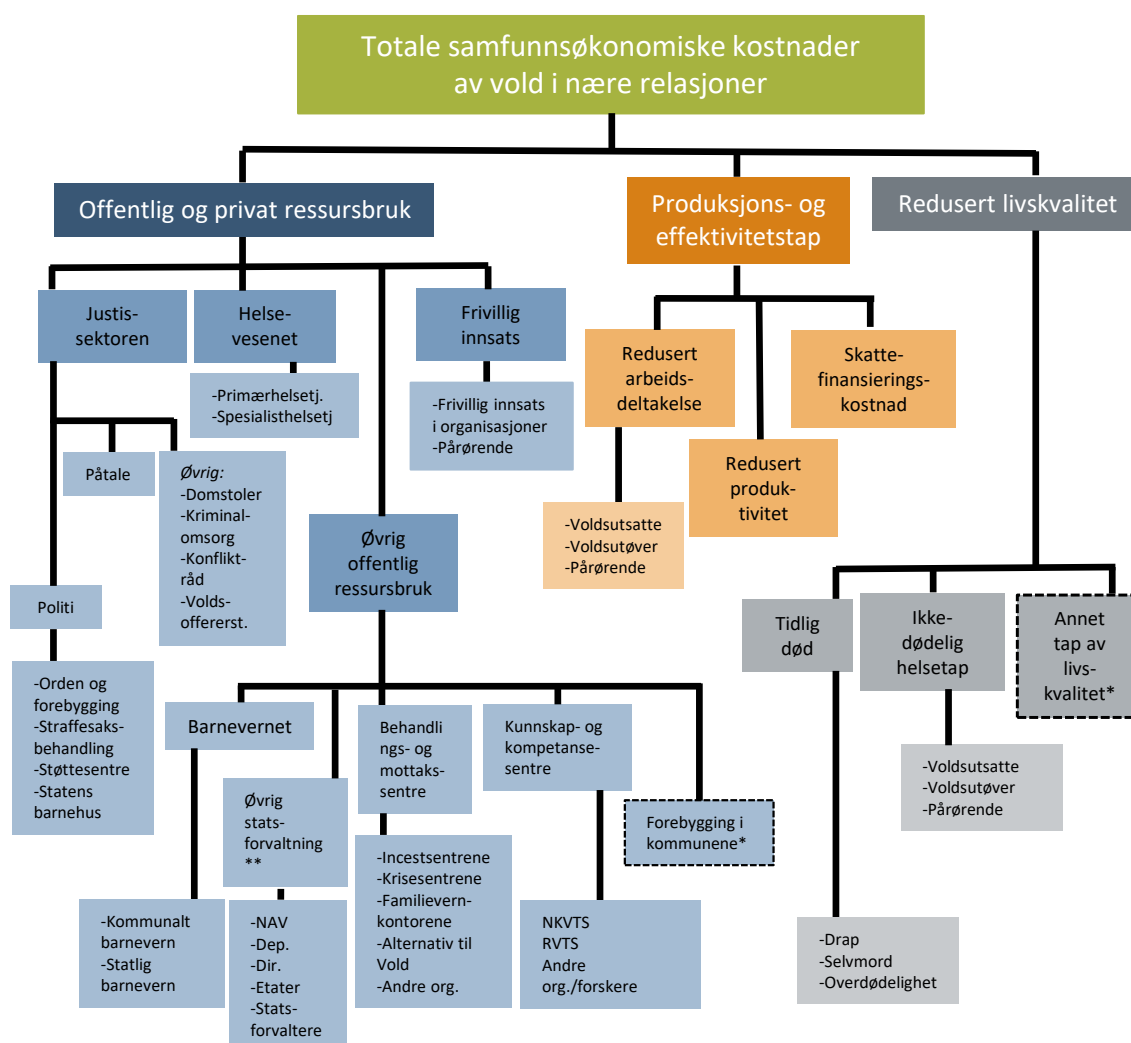
4 Samfunnskostnader av vold i nære relasjoner i 2021

Med utgangspunkt i beregningene av samfunnskostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Norge, anslår vi at det er 80 prosent sannsynlighet for at kostnadene for vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier ligger mellom 2,0 og 2,9 milliarder kroner for 2021. Samlet forventet samfunnsøkonomisk kostnad er anslått til 2,4 milliarder kroner i 2021. Dersom vi ser på kommunene hver for seg, anslår vi at de samfunnsøkonomiske kostnadene for vold i nære relasjoner for Bærum kommune i forventning utgjør 1,2 milliarder kroner i 2021. Tilsvarende for Asker og Lier er vurdert til å henholdsvis være 1,0 og 0,2 milliarder kroner i 2021.

4.1 Kostnader inkludert i beregningene

Kostnadsanslagene i denne rapporten er knyttet til kostnadene i 2021 av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier. I samsvar med det metodiske rammeverket i Pedersen mfl. (2023a) har vi valgt å kategorisere kostnadene av vold i nære relasjoner i tre overordnede kostnadskategorier: offentlig og privat ressursbruk, produksjons- og effektivitetstap og redusert livskvalitet. Figur 4-1 gir en oversikt over alle kostnader som inngår i anslaget av totale samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner og hvordan de fordeler seg på de tre hovedkategoriene.

Figur 4-1 Oversikt over alle samfunnsøkonomiske kostnader av vold i nære relasjoner som er medberegnet

*Ressursbruk til forebyggende innsats i kommunene (utover det som fanges opp i ressursbruk innenfor barnevern) og tapt livskvalitet utover helsetap for voldsutsatt, voldsutøver og pårørende er det ikke funnet faglig grunnlag for å tallfeste.
**Statsforvaltningen utover NAV, POD, Bufdir og Statsforvaltere er ikke medregnet. Kilde: Pedersen mfl. (2023a), Menon Economics

Det er imidlertid verdt å merke seg at det er tre virkninger vi ikke fant faglig grunnlag for å prissette: ressursbruk til forebyggende innsats i kommunene (utover den innsatsen som knyttes til barnevernsutgifter), ressursbruk i departementer og direktorater og tapt livskvalitet utover helsetap for voldsutsatt, voldsutøver og pårørende.

4.2 Metodikk for å komme fra nasjonale tall til lokale tall

For å beregne de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier, tar vi utgangspunkt i makrotallene fra rapporten til Pedersen mfl. (2023a). Utredningen ser på hva vold i nære relasjoner kostet Norge i 2021. I det følgende tar vi for oss samfunnskostnadene av vold i nære relasjoner i kommunene Asker, Bærum og Lier for kalenderåret 2021, både samlet og hver for seg.

Uten å gjøre en nærmere analyse av alle relevante tjenesteområder som har kostnader som følge av vold i nære relasjoner knyttet til eierkommunene, er det krevende å isolere samfunnskostnaden av vold i nære relasjoner i de tre kommunene. Det er likevel mulig å finne et rimelig anslag på samfunnskostnadene av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier ved å ta utgangspunkt i nasjonale kostnader og deretter kontrollere for lokale forskjeller.

Vår metode for å komme frem til anslag på samfunnsøkonomiske kostnader for vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier (ABL) i 2021 er følgende regnestykke:

$$\text{Kostnaden av vold i nære relasjoner i ABL} = \text{Kostnaden av vold i nære relasjoner i Norge} \times \left(\frac{\text{Innbyggertall i ABL}}{\text{Innbyggertall i Norge}} \right) \times \left(\frac{\text{Voldsanmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner i ABL per innbygger}}{\text{Voldsanmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner i Norge per innbygger}} \right)$$

Det betyr at vi både kontrollerer for innbyggertall og lokale variasjoner i anmeldte voldssaker. I regnestykket legger vi til grunn at lokale variasjoner i anmeldte voldssaker fanger opp lokale variasjoner av omfang av vold i nære relasjoner og således fungerer som en indikator for å fange opp lokale forskjeller. Svakheten ved tilnærmingen er at vi ikke har hatt empirisk grunnlag for å undersøke samvariasjonen mellom voldsanmeldelser og faktisk omfang av vold i nære relasjoner lokalt. Det er også flere forhold som kan forklare forekomsten av vold i et bestemt område. Blant annet kan sosiale parametere som levekår, fattigdom, sosiale problemer og utdanningsnivå spille inn.

4.3 Antall anmeldte lovbrudd relatert til vold i nære relasjoner

Gjennom ordenstjeneste og anmeldelser fra publikum kommer politiet i kontakt med mange av de mest alvorlige tilfellene av vold i nære relasjoner. Det er en rekke lovbrudd som er relevante å se på for å vurdere omfanget av vold i nære relasjoner. I tabellen under presenteres lovbruddstyper som vi har vurdert som relevante i denne sammenheng. De relevante lovbruddstypene tilsvarer lovbruddstypene som ble benyttet i utredningen til Pedersen mfl. (2023a).

Tabell 4-1

Relevante lovbruddstyper for vold i nære relasjoner

Lovbruddstype	Ny straffelovsparagraf	Gammel straffelovsparagraf
Drap og drapsforsøk	§ 275	§ 233
Mishandling i nære relasjoner	§ 282-283	§ 216-217, § 219-220
Frihetsberøvelse	§ 254-256	§ 222-224
Voldtekt	§ 291-294, § 299-301	§ 192
Seksuallovbrudd mot mindreårige	§ 302-305	§ 195-196
Incest / seksuell omgang mellom nærstående	§ 312-314	§ 197-199
Tvangsekteskap	§ 253	§ 222
Kjønnslemlestelse	§ 284-285	Kjønnslemlestelsesloven
Kroppsskade og -krenkelse	§ 271-274	§ 228-232

Kilde: Pedersen mfl. (2023a), Menon Economics

Det er krevende å si hvor stor andel av de relevante lovbruddstypene som er utført av nærstående. Enkelte lovbrudd er per definisjon utført av nærstående, som mishandling i nære relasjoner eller incest og seksuell omgang mellom nærstående. For andre alvorlige lovbrudd, som drap, er saksmengden så liten og sakene så alvorlige at relasjonen mellom mistenkte og fornærmede kartlegges i den enkelte sak.⁵ For andre saker, som kroppsskade og voldtekter, er det imidlertid ikke like rett frem å undersøke andelen av tilfeller hvor mistenkte og fornærmede er nærstående.

I 2020 kartla Kripas anmeldte voldtekter og seksuallovbrudd utført av nærstående. Kartleggingen viste at andelen gjerningspersoner med nær relasjon til fornærmede i voldtektssaker var 20 prosent, mens tilsvarende andel hvor fornærmede var under 14 år var 35 prosent (Kripas, 2020). Andelene lagt til grunn i Pedersen mfl. (2023a) var 15 prosent for voldtektssaker og 35 prosent der fornærmede var under 14 år. Vi velger å benytte tilsvarende andeler som i Pedersen mfl. (2023a) videre i rapporten. For seksuell omgang og handling med mindreårige har vi, basert på en subjektiv vurdering, lagt til grunn at 15 prosent av anmeldte lovbrudd dreier seg om nære relasjoner.

Mishandling i nære relasjoner er svært alvorlig og blant riksadvokatens prioriterte kriminalitetstyper. Barn som er vitne til mishandling i nære relasjoner regnes som selvstendige ofre, også i tilfeller hvor de ikke har blitt utsatt for direkte mishandling selv. På bakgrunn av dette er antallet fornærmede høyere enn antall anmeldte lovbrudd.

Andel av saker som kan knyttes til vold i nære relasjoner innen frihetsberøvelse, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse har vi ikke informasjon om. Det finnes ikke statistikk som gir holdepunkter for andel nære relasjoner /innen frihetsberøvelse. Som en antagelse er det lagt til grunn at den mistenkte i 50 prosent av sakene er nærstående.

Tabell 4-2 viser vårt anslag på andel av relevante lovbrudd som omhandler vold i nære relasjoner fordelt på lovbruddstype.

⁵ Se *Drapsstatistikken til Kripas*

Tabell 4-2 Anslag på andel saker som omhandler vold i nære relasjoner fordelt på lovbruddstype, i prosent

Andel saker nære relasjoner	
Drap	34 %
Drapsforsøk	29 %
Mishandling i nære relasjoner	100 %
Frihetsberøvelse*	50 %
Voldtekt	15 %
Voldtekt barn under 14 år	35 %
Seksuell omgang og handling med mindreårige	15 %
Incest	100 %
Tvangsekteskap*	50 %
Kjønnslemlestelse*	50 %
Kroppskrenkelse	18 %
Kroppsskade	5 %

*For frihetsberøvelse, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse har vi ingen indikasjoner på andel nære relasjoner, men legger til grunn 50 prosent.

Av mangel på ytterligere informasjon, antar vi at andelen av anmeldte lovbrudd utført av nærstående til for nærmede av de ulike lovbruddene har lik fordeling i Asker, Bærum og Lier, samlet, som i resten av landet. I 2021 var det 529 anmeldte lovbrudd samlet for kommunene Asker, Bærum og Lier knyttet til lovbruddstypene i Tabell 4-1. Det må imidlertid presiseres at det i 2021 ikke ble registrert saker i kommunene for alle relevante statistikkgrupper. Med utgangspunkt i andelen i Tabell 4-2, anslår vi at 162 av de anmeldte lovbruddene i 2021 kan knyttes til vold i nære relasjoner. Dette utgjør i overkant av to prosent av antall anmeldelser som på nasjonalt nivå antas å knytte seg til vold i nære relasjoner. Tabell 4-3 viser vårt anslag på antall saker som omhandler vold i nære relasjoner samlet for de tre kommunene Asker, Bærum og Lier, og for landet som helhet.

Tabell 4-3 Statistikk over anmeldte lovbrudd og anslag på saker som omhandler vold i nære relasjoner for 2021*

	Anmeldte lovbrudd i Norge	Anmeldte lovbrudd i Asker, Bærum og Lier	Anmeldte saker - nære relasjoner for Norge	Anmeldte saker - nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier
Totalt	20 135	529	6 158	162

*Grunnet personvern er antall anmeldelser fordelt etter lovbruddstype utelatt og viser kun summerte anmeldelser. Uttrekket for Asker, Bærum og Lier er gjort for anmeldelser med gjerningssted i Asker, Bærum og Lier politidistrikt i perioden 01.01.21–31.12.21. Kilde: SSB og politiet⁶.

Vi finner at antall anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner per 1 000 innbyggere samlet for kommunene Asker, Bærum og Lier er 0,65. Tilsvarende for Norge er 1,14. Det betyr at antall anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner per 1 000 innbyggere i de tre kommunene er lavere enn antall anmeldelser per 1 000 innbyggere i Norge. Det indikerer at forekomsten av vold i nære relasjoner er noe lavere i for Asker, Bærum og Lier samlet sammenlignet med resten av landet, målt i antall anmeldelser.

⁶ Lovbrudd som omfatter kroppskrenkelse og kroppsskade i nær relasjon er utledet fra en manuell merking av straffesaker. Den manuelle merkingen kan inneholde feil. Eksempelvis ble det i 2021 gjort manuelle gjennomganger i enkelte politidistrikt for å sikre korrekt merking av sak. Dette medførte en økning i familievoldmerkede saker uten at det nødvendigvis skyldes en økning i familievold.

4.4 Samlede kostnader av vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier

For å komme frem til et anslag på samlede kostnader av vold i nære relasjoner samlet for Asker, Bærum og Lier i 2021, multipliserer vi forventet kostnadsanslag for vold i nære relasjoner i Norge med forholdstallet for innbyggere og voldsanmeldelser mellom Norge og for de tre kommunene samlet. Vi kommer da frem til en forventet samfunnsøkonomisk kostnad på 2,4 milliarder kroner i 2021.

Det finnes ikke presise tall på de størrelsene vi anslår. Vi har derfor i stor grad vært nødt til å legge til grunn forutsetninger. Pedersen mfl. (2023a) benyttet såkalte trippelanslag i sine beregninger for å ta hensyn til usikkerhetene knyttet til anslaget. Det betyr i praksis at Pedersen mfl. (2023a) endte opp med tre anslag på samfunns-kostnader knyttet til vold i nære relasjoner – lavt, forventet og høyt, se Tabell 4-4. Den forventede kostnaden beskriver den gjennomsnittlige verdien fra usikkerhetsanalysen. Verdien i lavt anslag (P10) vil si at den faktiske kostnaden er lik eller høyere dette anslaget med 90 prosent sannsynlighet. Verdien i høyt anslag (P90) vil si at den faktiske kostnaden er lik eller lavere dette anslaget med 90 prosent sannsynlighet.

Tabell 4-4 Samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Norge i 2021, i milliarder kroner

	Forventet kostnad	Lavt anslag (P10)	Høyt anslag (P90)
Samlede kostnader	92,7	75,9	110,9

Kilde: Pedersen mfl. (2023a), Menon Economics

På tilsvarende måte som gjort i Pedersen mfl. (2023a), tar vi hensyn til usikkerhet ved å lage et trippelanslag. Vi tar utgangspunkt i lavt og høyt anslag funnet i Pedersen mfl. (2023a) og korrigerer for samlet innbyggertall og voldsforekomst i Asker, Bærum og Lier. Ved å korrigere for antall anmeldelser per innbygger knyttet til vold i nære relasjoner, finner vi at samfunnskostnadene som følge av vold i nære relasjoner samlet for Asker, Bærum og Lier varierer mellom 2,0 og 2,9 milliarder kroner i 2021. Det mest sannsynlige anslaget på kostnader til vold i nære relasjoner for Asker, Bærum og Lier samlet er vurdert å være 2,4 milliarder kroner i 2021, se Tabell 4-5. Basert på nasjonale vurderinger fra Pedersen mfl. (2023a), anslår vi at det er 80 prosent sannsynlighet for at den samfunnsøkonomiske kostnaden av vold i nære relasjoner for 2021 utgjorde mellom 2,0 og 2,9 milliarder kroner. Ved å se på kostnaden på lokalt nivå introduseres usikkerhet knyttet til lokale variasjoner, som kan bety at usikkerheten er større enn vi har hatt grunnlag for å tallfeste.

Tabell 4-5 Samlede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i 2021, i milliarder kroner

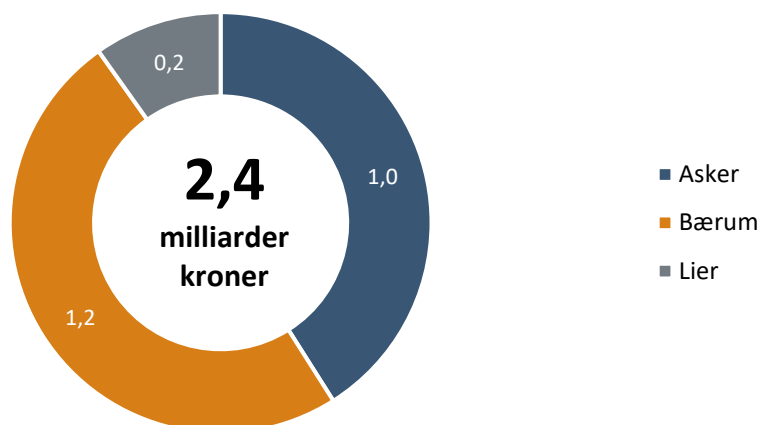
	Forventet kostnad	Lavt anslag (P10)	Høyt anslag (P90)
Samlede kostnader	2,4	2,0	2,9

4.5 Kostnader av vold i nære relasjoner på kommunalt nivå

For å anslå kostnadene knyttet til vold i nære relasjoner individuelt for hver av de tre kommunene, benytter vi tilsvarende metode brukt for anslaget på samlede kostnader av vold i nære relasjoner for 2021. Av de tre eierkommunene til krisesenteret, anslår vi at Bærum kommune i forventning har de største samlede samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner, med 1,2 milliarder kroner i 2021. Tilsvarende for Asker og Lier er vurdert til å være henholdsvis 1,0 og 0,2 milliarder kroner i 2021, se Figur 4-2. Andelen av de samlede kostnadene av vold i nære relasjoner som kan knyttes til Asker, Bærum og Lier, er henholdsvis 41, 49 og 10

prosent. Lier kommune har i forventning et vesentlig lavere kostnadsanslag knyttet til vold i nære relasjoner enn Asker og Bærum. En forklaring på lavt kostnadsanslag sett opp mot de andre kommunene, er at Lier både har lavere voldsomfang og relativt færre innbyggere enn Asker og Bærum.

Figur 4-2 Forventede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner fordelt etter kommunene Asker, Bærum og Lier i 2021

Voldsforekomst målt som antall anmeldelser knyttet til vold i nære relasjoner per 1 000 innbyggere for Asker er anslått til 0,7. Tilsvarende for Bærum og Lier er 0,62 og 0,59. Det indikerer at forekomsten av vold i nære relasjoner er noe høyere i Asker, sammenlignet med Bærum og Lier, målt i antall anmeldelser. Forskjellene er imidlertid relativt små. Sammenlignet med landsgjennomsnittet (1,14) per 1 000 innbyggere er forekomsten av vold i nære relasjoner, målt som antall anmeldelser, i hver av kommunene lavere, spesielt i Lier. Funnene tyder på lokale variasjoner i voldsforekomsten.

På tilsvarende måte som gjort for anslaget for de tre kommunene samlet (se kap. 4.4), tar vi hensyn til usikkerhet ved å lage et trippelanslag. Vi tar utgangspunkt i lavt og høyt anslag funnet i Pedersen mfl. (2023a) og korrigerer for samlet innbyggertall og voldsforekomst i henholdsvis Asker, Bærum og Lier. Samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner for lavt, forventet og høyt anslag per kommune er vist i Tabell 4-6.

Tabell 4-6 Samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner fordelt per kommune i 2021, i milliarder kroner

	Forventet kostnad	Lavt anslag (P10)	Høyt anslag (P90)
Asker	1,0	0,8	1,2
Bærum	1,2	1,0	1,4
Lier	0,2	0,2	0,3

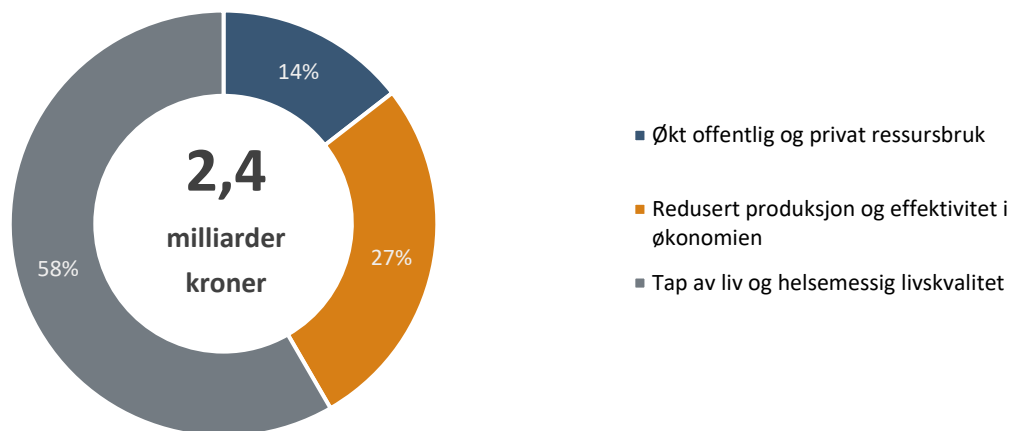
5 Oppsummering og diskusjon

Vold i nære relasjoner utgjør et betydelig samfunnsproblem. Den samlede anslåtte kostnaden for Asker, Bærum og Lier er 2,4 milliarder kroner i 2021. Det ytes betydelig forebyggende innsats hos Asker, Bærum og Lier Krisesenter for å redusere samfunnskostnadene knyttet til vold i nære relasjoner. Samtidig viser de store konsekvensene knyttet til folkehelse og økonomisk verdiskaping at det fortsatt kan være betydelig rom for investering i forebyggende tiltak innenfor rammene av samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

5.1 Forventet fordeling av samfunnsøkonomiske kostnader

I foregående kapittel kom vi fram til at forventet samfunnsøkonomisk kostnad knyttet til vold i nære relasjoner i samlet i Asker, Bærum og Lier i 2021 er på 2,4 milliarder kroner. I Pedersen mfl. (2023a) ble de totale kostnadene av vold i nære relasjoner i Norge i 2021 fordelt på de tre kostnadskategoriene (1) offentlig og privat ressursbruk, (2) redusert produksjon og effektivitet i økonomien og (3) tap av liv og helsemessig livskvalitet. Dersom vi antar at kostnadene fordeler seg likt på de ulike kostnadskategoriene i de tre kommunene som for nasjonalt nivå, får vi fordelingen vist i Figur 5-1.

Figur 5-1 Forventede samlede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i 2021

Gitt disse forutsetningene, utgjør tap av liv og helsemessig livskvalitet den største andelen av de samfunnsøkonomiske kostnadene knyttet til vold i nære relasjoner. Om lag 58 prosent av byrden bæres av innbyggerne som opplever vold, i form av tidlig død og svekket helsemessig livskvalitet. For Asker, Bærum og Lier tilsvarer dette et samfunnsøkonomisk tap til en verdi av om lag 1,4 milliarder kroner.

Vold i nære relasjoner påvirker verdiskapingen i samfunnet negativt, ved at personer som ellers ville vært i jobb holdes helt eller delvis utenfor arbeid. Denne virkningen er anslått til 658 millioner kroner i 2021 for volden utført i Asker, Bærum og Lier. Kostnadene er fordelt på personene som opplever vold i form av lavere inntekt, norske bedrifter i form av redusert overskudd og staten knyttet til økte trygdeutbetalinger.

Den offentlige og private ressursbruken beskriver innsatsen vi som samfunn investerer i å dempe de negative konsekvensene av vold i nære relasjoner. Den samlede ressursbruken anslås til 341 millioner kroner, og tilsvarer omtrent 14 prosent av de samlede kostnadene knyttet til vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i 2021. Offentlig og privat ressursbruk inkluderer blant annet ressursbruk innenfor justissektoren, helsetjenesten, barnevern og frivillig arbeid i organisasjoner og til pårørende.

På tilsvarende måte som ved samlet kostnadsanslag, fordeler vi de totale kostnadene av vold i nære relasjoner på tre kostnadskategorier. Vi antar at kostnadene fordeler seg likt på de ulike kostnadskategoriene for hver av de tre kommunene som for nasjonalt nivå, og får fordelingen som vist i Tabell 5-1.

Tabell 5-1 Forventede samfunnsøkonomiske kostnader knyttet til vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier i 2021, fordelt på ulike kostnadskategorier, i millioner kroner

Kostnadskategori	Asker	Bærum	Lier
Økt offentlig og privat ressursbruk	140	168	34
Redusert produksjon og effektivitet i økonomien	270	323	65
Tap av liv og helsemessig livskvalitet	579	694	139

Anslagene tar utgangspunkt i aggregerte data på nasjonalt nivå. I praksis vil det kunne være lokale variasjoner som gjør at fordelingen i de tre kommunene avviker noe fra nasjonalt nivå. For eksempel vil det være lokale variasjoner i hvor mye ressurser som benyttes på å forebygge og motvirke negative konsekvenser av vold i nære relasjoner. Anslagene våre må derfor sees i lys av dette.

5.2 Senterets arbeid kan redusere kostnadene av vold i nære relasjoner

Store samfunnsøkonomiske kostnader som følge av vold i nære relasjoner illustrerer at samfunnet og kommunene Asker, Bærum og Lier potensielt kan spare mye på godt forebyggende arbeid som reduserer forekomsten av og/eller konsekvenser ved vold i nære relasjoner. For å forstå hvordan krisesenteret i Asker, Bærum og Lier kan spille en rolle her, er det både relevant å forstå hvilke muligheter man har for å forebygge vold i nære relasjoner, kostnader ved ulike tiltak og hvilken effekt de forebyggende tiltakene man kan iverksette har. Som beskrevet innledningsvis, er det imidlertid krevende å analysere effektene av forebyggende tiltak. Det er blant annet utfordrende å isolere effekter av konkrete forebyggende tiltak fordi innsatsen gjerne skjer over tid, mange faktorer spiller inn og vi mangler konkret informasjon om hva som ville vært den kontrafaktiske utviklingen uten forebyggende innsats. Forebygging og tidlig innsats skjer ikke minst gjerne gjennom en helhetlig tilnærming og samarbeid på tvers av ulike tjenester og nivåer. Det gjøres mye for å styrke arbeid med forebygging og tidlig innsats nasjonalt og lokalt, blant annet gjennom barnevernsreformen. Selv om det er krevende å fastslå konkrete kostnader og gevinster ved forebyggende arbeid, er det mulig å drøfte og sannsynliggjøre årsakssammenhenger og konsekvenser.

Asker, Bærum og Lier Krisesenter retter sin innsats mot å forhindre vold i nære relasjoner. Den forebyggende innsatsen til senteret omfatter både konkrete målrettede tiltak lokalt, men også arbeid for å etablere og styrke rammer som skal sikre koordinert og samordnet forebygging på tvers av sektorer og kommunegrensene. Senteret kan påvirke kostnadene ved vold i nære relasjoner på ulike måter – ved å redusere sannsynligheten for at vold oppstår, redusere sannsynlighet for at videre vold skjer og/eller redusere de negative konsekvensene som følge av vold. Jo tidligere en klarer å forhindre at vold utøves og påfører skade, jo større er de potensielle gevinstene. I regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner (2021 – 2024) heter det at tidlig

avdekking av vold er god forebygging (Justis- og beredskapsdepartementet, 2021). Tidlig innsats og god oppfølging av voldutøvere kan bidra til å redusere risikoen for at ny vold oppstår. I NKVTS sin kartlegging (2016) finner de blant annet at det ikke finnes et likeverdig og tilgjengelig behandlingstilbud til personer som har utøvd vold eller som står i fare for å gjøre det (NKVTS, 2016). Videre kan voldsopplevelser i barndommen kan også ha betydelige negative helsemessige og sosiale konsekvenser for den som er utsatt og gir også økt risiko for å utsettes for ny vold.

I 2022 la Riksrevisjonen frem en rapport som undersøkte myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner. I rapporten pekes det blant annet på utfordringer i det kommunale arbeidet mot vold i nære relasjoner, knyttet til variasjon i kommunenes oppfølging av personer utsatt for vold og manglende koordinering (Riksrevisjonen, 2022). En av konklusjonene til Riksrevisjonen er at svakheter i det helhetlige hjelpetilbudet er uklarheter rundt forståelse av taushetsplikt og opplysningsplikt for samarbeidet mellom involverte instanser kan bidra at voldsutsatte ikke får den hjelpen de trenger. Det målrettede opplysningsarbeidet til krisesenteret i Asker, Bærum og Lier kan bidra til å forhindre slike svakheter. Gjennom å tilby hjelpeapparatet gratis foredrag, hvor krisesenteret blant annet aktivt driver kunnskapsutveksling rundt ulike instansers roller og mandat, kan krisesenteret bidra til å forhindre uklarheter i lovverk for respektive instanser. Klarhet rundt lovverk og roller mellom tjenestene kan bidra til å avklare og justere forventninger, forhindre misforståelser og dermed redusere potensiell frustrasjon og uvilje i den samlede innsatsen mot vold i nære relasjoner. For eksempel kan bevisstgjøring rundt ulike instansers roller og mandat være viktige i arbeidet med å avdekke vold mot barn og unge, og i bekymringsaker for barnevernet. Det er mulig å tenke seg at senterets målrettede innsats bidrar til økt forståelse og bevissthet rundt fenomenet vold i nære relasjoner og kan bidra til en mer samlet og målrettet forebyggende innsats mot vold i nære relasjoner fra kommunalt hjelpeapparat.

Asker, Bærum og Lier Krisesenter legger vekt på samarbeid mellom tjenester og kommuner og jobber målrettet for å etablere samarbeid og nære relasjoner både innad i og mellom eierkommunene. Senteret kan gjennom det bidra til mer helhetlig forebyggende arbeid og tidlig innsats. Tanken er at det kreves en helhetlig tilnærming til forebygging, og at man ser på vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep som et samfunnsproblem som krever innsats fra ulike områder, som helsevesenet, utdanningssystemet, rettsvesenet, barnevernet og frivillige organisasjoner. Det anses særlig som nødvendig med et godt samarbeid mellom ulike kommunale tjenester og koordinert innsats for å oppdage og hjelpe utsatte barn og familier på et tidlig tidspunkt.

Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier kan også påvirke samfunnskostnadene av vold i nære relasjoner gjennom å begrense de negative konsekvensene av vold i nære relasjoner for individer berørt av vold gjennom blant annet å tilby husly, samtaletilbud med mer. Krisesenteret i Asker, Bærum og Lier tilbyr trygge og konfidensielle omgivelser for personer som er i krise, blant annet gjennom midlertidig botilbud i relativt nær geografisk plassering. Tilbudet gir brukere muligheten til å komme seg ut av farlige situasjoner og få nødvendig støtte, noe som blant annet kan ha innvirkning på deres livskvalitet. Dersom omvendt krisesenter realiseres, er det rimelig å anta at krisesenteret i Asker, Bærum og Lier kan påvirke voldsutøvers livskvalitet positivt. Selv om det er få studier som undersøker de helsemessige konsekvensene av vold i nære relasjoner har for den som utøver volden, tyder en australsk studie på at utførelse av vold har negativ innvirkning for voldsutøveren (Gerlock, 1999). Dersom de helsemessige konsekvensene hos voldsutøver reduseres som følge av tilbud ved omvendt krisesenter, vil de samfunnsøkonomiske kostnadene av vold i nære relasjoner reduseres ytterligere.

5.3 Potensielle gevinster som følge av forebygging ved senteret

Innenfor rammene av prosjektet har det ikke vært mulig å gjøre en grundig analyse av hvilke effekter innsatsen ved senteret kan bidra til, og vi har ikke vurdert kvaliteten i tilbudet. Av mangel på tilgjengelige data, har vi isteden drøftet og eksemplifisert gevinster som forebyggende arbeid ved senteret kan ha.

Overordnet sett kan man si at et tiltak er samfunnsøkonomisk lønnsomt dersom forventede gevinster som følge av tiltaket er større enn forventede kostnader. I dette tilfellet vil det si hvorvidt og i hvilken grad innsatsen til senteret bidrar til å redusere kostnader forbundet med vold i nære relasjoner, og om disse gevinstene overstiger ressursinnsatsen. Driftskostnadene til senteret var i 2023 på 12,1 millioner kroner og antall utførte årsverk utgjorde 11,7. Asker, Bærum og Lier Krisesenter anslår at nesten en firedel av totale årsverk ved senteret kan knyttes til forebyggende arbeid i 2023. Anslaget tilsvarer 2,7 årsverk.

De viktigste gevinstene knytter seg til at innsatsen på ulike måter kan redusere kostnadene forbundet med vold i nære relasjoner. Krisesentre har en særlig rolle når det gjelder å forebygge og bistå personer utsatt for vold i nære relasjoner, og utgjør en del av den samlede innsatsen for å forebygge vold i nære relasjoner i Asker, Bærum og Lier. Dersom innsatsen senteret yter bidrar til å redusere omfanget av vold i nære relasjoner og/eller dempe negative konsekvenser for personer utsatt for vold i nære relasjoner og deres pårørende, vil dette kunne påvirke kostnadskomponentene omtalt i kapittel 5.1, som livskvaliteten til de som utsettes for vold, deltakelse i arbeidsliv og ressursbruk i det private og offentlige. Dersom senterets innsats bidrar til økt samarbeid, kan dette også påvirke gevinster og kostnader. Avhengig av hvordan innsatsen organiseres og innrettes, kan økt koordinering og samarbeid på tvers av tjenester kunne bidra til økt ressursbruk, særlig på kort sikt, men effektivt samarbeid og helhetlig innsats kan også bidra til mer effektiv ressursbruk totalt sett, ikke minst på lengre sikt.

De samfunnsøkonomiske gevinstene som følge av innsatsen til krisesenteret i Asker, Bærum og Lier avhenger av hvorvidt innsatsen bidrar til noe som ikke ellers ville ha skjedd. Én indikasjon på hvorvidt den forebyggende innsatsen senteret gjør kan ha innvirkning på avdekking av vold og overgrep, er endring i antall henvendelser til krisesenteret. I etterkant av foredrag til hjelpeapparatet, opplever krisesenteret i Asker, Bærum og Lier en økning i antall henvendelser til senteret. Henvendelsene omhandler i stor grad saker om barn eller voksne de ansatte er bekymret for og som de ønsker råd for hvordan de skal håndtere videre. Ansatte som ringer inn, ønsker å drøfte anonymt med krisesenteret rundt brukere som er eller som mistenkes å være utsatt for vold i nære relasjoner. For en del av sakene oppgir senteret at det er avdekking av vold i nære relasjoner. For majoriteten av henvendelser som omhandler vold, anbefaler senteret de ansatte å melde saken videre enten til politiet, som bekymringsmelding til barneverntjenesten, eller å sette bruker i kontakt med krisesenteret i Asker, Bærum og Lier. I tillegg oppgir krisesenteret at i henvendelser som omhandler saker der meldeplikt blir utløst, melder senteret selv i fra til barneverntjenesten. Dersom det gjelder brukere av krisesenteret, er praksisen at senteret informerer bruker om at de vil sende bekymringsmelding og gir bruker mulighet til å lese bekymringsmeldingen i lag med senteret. En årsak til involvering av bruker når senteret selv sender bekymringsmelding, er at de aktivt jobber for å fremme barneverntjenesten som en viktig samarbeidspartner.

I samfunnsøkonomisk perspektiv har vold i hjemmet særlig negative konsekvenser for barn som er vitne til eller utsatt for vold. I NKVTS sin omfangsundersøkelse finner de blant annet at personer utsatt for vold i barndommen, har økt risiko for nye voldshendelser senere i livsløpet (NKVTS, 2023). De negative konsekvensene kan komme til uttrykk gjennom tapt livskvalitet og helse gjennom et helt livsløp, lavere produktivitet og tap av skatteinntekter. Hvis avdekking av vold i nære relasjoner bidrar til at barn i voldssituasjoner blir fanget opp tidligere og mottar rett hjelp til rett tid, kan det blant annet medføre mindre inngripende tiltak. Dersom den forebyggende innsatsen medfører at barn i større grad får rett hjelp til rett tid, kan verdien av forebyggende tiltak være stor. For et barn i en voldssituasjon kan en bekymringsmelding som ellers ikke ville blitt sendt bety at barnevernstjenesten fanger

opp bekymringsverdige forhold eller får bedre grunnlag til å sette inn nødvendige tiltak for å hjelpe barnet og familien. Det er et bredt spekter av tiltak som kan settes inn for å hjelpe barn og familier, for eksempel hjelpetiltak i hjemmet eller mer inngripende tiltak som plassering utenfor hjemmet. Hvis et hjelpebehov blir fanget opp tidlig, kan det for eksempel innebære at behovet for mer inngripende tiltak som fosterhjem eller institusjon kan unngås.

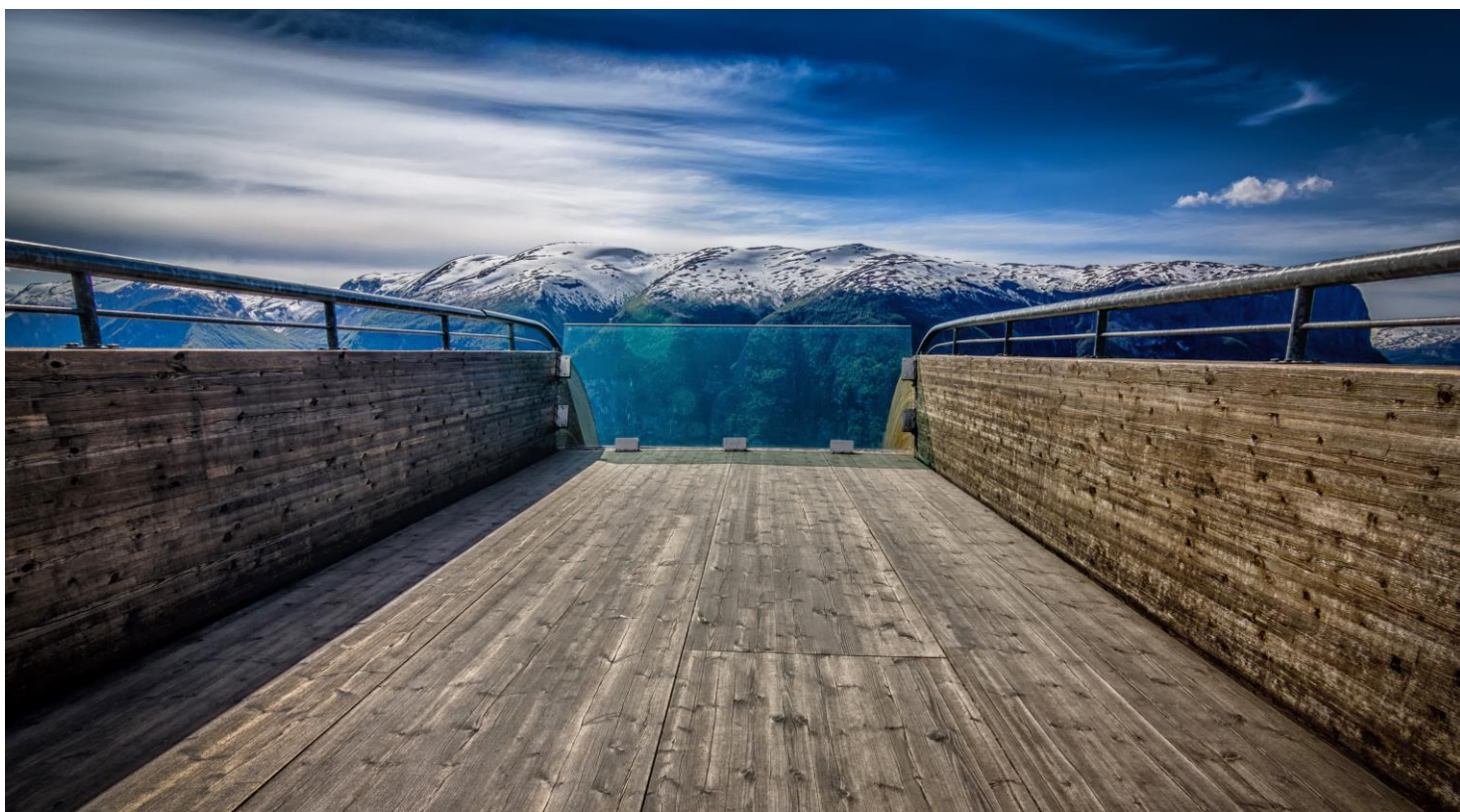
Som et eksempel kan en se for seg at forebygging og tidlig innsats i noen tilfeller kan bidra til å forhindre at et barn må bo i fosterhjem. I en rapport for Norsk Fosterhjemsforening, utredet Menon Economics den samfunnsøkonomiske verdien av fosterhjem i Norge (Pedersen mfl. 2023b). Pedersen mfl. (2023b) finner at den samfunnsøkonomiske verdien av dagens fosterhjem og fosterhjemsoppdraget de står i utgjør en forventet nåverdi på 135,9 milliarder kroner. Verdien av å miste et fosterhjem, som alternativt kunne stått i et fosterhjemsoppdrag, er anslått til 30,1 millioner kroner. Det kan være store potensielle gevinster dersom forebyggende innsats bidrar til at en kan unngå plassering utenfor hjemmet. Eksempelet, og de store samfunnsøkonomiske kostnadene som følge av vold i nære relasjoner, illustrerer at samfunnet og kommunene Asker, Bærum og Lier potensielt kan spare mye på godt forebyggende arbeid som reduserer forekomsten av og/eller konsekvenser ved vold i nære relasjoner. Det tilsier at det er betydelig rom for investering i effektive forebyggende tiltak innenfor rammene av samfunnsøkonomisk lønnsomhet.

6 Referanseliste

- Barne- og likestillingsdepartementet. (2016). *Prop. 12 S (2016-2017). Opptappingsplan mot vold og overgrep (2017-2021)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/f53d8d6717d84613b9f0fc87deab516f/no/pdfs/prp201620170012000dddpdfs.pdf>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2022, Hentet 04.01.2024). *Økonomi og organisering*. Hentet fra Bufdir: <https://www.bufdir.no/statistikk-og-analyse/krisesentrene/okonomi>
- Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. (2023). *Regelverk for statlig tilskudd til sentre mot incest og seksuelle overgrep og ressursentre mot voldtekt*. Bufdir.
- Bærum kommune. (u.d., Lastet ned 18.01.24). *Asker, Bærum og Lier krisesenter*. Hentet fra [Baerum.kommune.no: https://www.baerum.kommune.no/tjenester/sosiale-tjenester-og-barnevern/krisesenter/](https://www.baerum.kommune.no/tjenester/sosiale-tjenester-og-barnevern/krisesenter/)
- FRI. Oslo og Viken. (u.d., Lastet ned 18.01.24). *Bli regnbuefyrtårn!* Hentet fra [Skeivkunnskap.no: https://skeivkunnskap.no/bli-regnbuefyrtarn/](https://skeivkunnskap.no/bli-regnbuefyrtarn/)
- Gerlock, A. (1999). *Health impact of domestic violence*. Issues Ment Health Nurs.
- Hvaal, S. (2021). Planlegger «omvendt krisesenter» i Bærum – vil la voldsofre bli i hjemmet. *Budstikka*.
- Isdal, P. (2000). *Meningen med volden*. Kommuneforlaget.
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2021). *Frihet fra vold. Regjeringens handlingsplan for å forebygge og bekjempe vold i nære relasjoner 2021-2024*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/9c4fb648c66c4c1eb2e58f645eb870b8/209755-jd-frihetfravold-web.pdf>
- Justis- og beredskapsdepartementet. (2023). *Opptappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028)*. Justis- og beredskapsdepartementet.
- Kripos. (2020). *Voldtektssituasjonen i Norge 2019*. Politiet.
- Krise- og incestsenteret i Follo. (2022). *Årsrapport 2022*. Krise- og incestsenteret i Follo.
- Kunnskapsdepartementet. (2021). *Prop. 100 L (2020-2021). Endringer i velferdstjenestelovgivningen (samarbeid, samordning og barnekoordinator)*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/0fac12fc78f54ef3b81261efc8843fea/no/pdfs/prp202020210100000dddpdfs.pdf>
- NKVTS. (2016). *Behandlingstilbudet til voksne som utøver vold: En nasjonal kartleggingsundersøkelse*. Oslo: Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress.
- NKVTS. (2023). *Omfang av vold og vovergrep i den norske befolkningen*. Nasjonalt Kunnskapssenter om Vold og Traumatisk Stress.
- Pedersen, S., Johnsen, P. F., von Hanno, I. L., Myrvold, T., & Stokke, O. M. (2023a). *Samfunnskostnader av vold i nære relasjoner*. Oslo: Menon Economics.

Pedersen, S., Halvorsen, C. A., Rødal, M., von Hanno, I. L., & Kjelsaas, I. (2023b). *Samfunnsøkonomisk verdi av fosterhjem i Norge*. Oslo: Menon Economics.

Riksrevisjonen. (2022). *Riksrevisjonens undersøkelse av myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner*. Riksrevisjonen.

Menon Economics analyserer økonomiske problemstillinger og gir råd til bedrifter, organisasjoner og myndigheter.

Vi er et medarbeidereiet konsultentselskap som opererer i grenseflatene mellom økonomi, politikk og marked.

Menon kombinerer samfunns- og bedriftsøkonomisk kompetanse innenfor fagfelt som samfunnsøkonomisk lønnsomhet, verdsetting, nærings- og konkurranseøkonomi, strategi, finans og organisasjonsdesign. Vi benytter forskningsbaserte metoder i våre analyser og jobber tett med ledende akademiske miljøer innenfor de fleste fagfelt. Alle offentlige rapporter fra Menon er tilgjengelige på vår hjemmeside www.menon.no.

+47 909 90 102 | post@menon.no | Sørkedalsveien 10 B, 0369 Oslo | menon.no